

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

Prentis-iaith Hyder

Cwrs Iechyd a Gofal

CYMRAEG

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

Prentis-iaith Hyder

Enw'r Dysgwr:.....

Enw'r Asesydd:

Cynnwys

Uned 1

Ewch Amdani!

4-29

Uned 2

Gofyn ac Ateb Cwestiynau

30-83

Uned 3

Siarad am y Gorffennol

84-125

Uned 4

Trafod Ein Hunain a'r Dyfodol

126-177

Uned 5

Ymarfer Cyfathrebu

178-223

Uned 6

Iechyd a Gofal

224-277

Uned 1

Ewch Amdani!

Mae'r cwrs yma wedi'i gynllunio'n arbennig ar gyfer prentisiaid sy'n gallu siarad rhywfaint o Gymraeg ond sydd eisiau teimlo'n fwy hyderus wrth ddefnyddio'r iaith.

“Rydyn ni'n defnyddio'r Gymraeg am ein bod ni'n gwerthfawrogi ein cwsmeriaid lleol. Mae ein cwsmeriaid Cymraeg wrth eu bodd yn gweld yr iaith yn cael ei defnyddio ac rydyn ni'n cael adborth gwych yn rheolaidd gan ymwelwyr o bob rhan o'r byd.” José Lourenco, perchennog The Celtic Arms, Llaneurgain.

Fel siaradwr Cymraeg, mae gennych chi sgil arbennig iawn. Pwrrpas y cwrs yw eich helpu chi i wneud y mwya' o'r sgil arbennig yma. Drwy siarad Cymraeg yn eich gwaith, byddwch chi'n helpu i wneud gwahaniaeth i fywydau pobl eraill.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 2)

Fel gydag unrhyw sgîl arall, y peth pwysig er mwyn siarad Cymraeg yn fwy hyderus yw ei hymarfer hi, ei defnyddio hi a'i mwynhau hi. Dyma bump "top tip" i'ch helpu chi i weld sut gallech chi ei defnyddio hi'n fwy aml. Darllenwch y sgript i ddysgu mwy.

Drwy ddefnyddio'r iaith yn gyson ac mewn gwahanol ffyrdd, byddwch chi'n teimlo mwy a mwy o hyder yn defnyddio'ch Cymraeg. Ac mae'n werth gwneud yr ymdrech. Wrth feddwl am eich dyfodol, ystyriwch eich iaith a'ch gwaith fel rhywbeth sy'n mynd gyda'i gilydd. Mae'r Gymraeg mor mor ddefnyddiol ar gyfer byd gwaith yng Nghymru, felly peidiwch â bod yn swil. Ewch amdani!

#Tip 1: Ydych chi ar y cyfryngau cymdeithasol (*social media*)? Yna, beth am ddilyn siaradwyr Cymraeg eraill ar safleoedd fel Instagram, TikTok, Twitter ac YouTube? Chwiliwch am yr hashtag #cymraeg. Agorwch fyd newydd! A mwynhewch!

#Tip 2: Beth yw eich diddordeb mwya' chi? Rygbi? Coginio? Cerddoriaeth? Cadw'n heini? Pêl-droed? Teithio? Mae yna bodlediad (*podcast*) Cymraeg i siwtio pawb! Ewch ar-lein i weld! (<https://ypod.cymru/>)

#Tip 3: Ydych chi'n gwybod bod llawer o grwpiau yn eich ardal chi sy'n cyfarfod i ymarfer eu Cymraeg? Mae llawer o grwpiau eraill yn cwrdd ar-lein. Neu, os ydych chi eisiau cyfle i astudio, mae digon o ddosbarthiadau ar gael. Beth am ymuno â grŵp siarad neu ddosbarth? Ewch i <https://dysgucymraeg.cymru/> i ffeindio un. Ewch amdani!

#Tip 4: Ydych chi'n 'nabod pobl yn y gwaith, neu'r tu allan i'r gwaith, sy'n siarad Cymraeg? Dechreuwch bob sgwrs gyda nhw yn Gymraeg a cheisiwch gynnal y sgwrs gyfan yn Gymraeg! Drwy ddefnyddio eich sgîl yn aml fel hyn, gallwch chi fynd o nerth i nerth.

#Tip 5: Siaradwch â chi eich hun yn Gymraeg! Yn y gegin, yn y car, yn y bath! Mae'n swnio'n wallgo' ond mae'n ymarfer gwych. Oes gennych chi gi neu gath? Wel, siaradwch Gymraeg gyda nhw!

A dyna ni, dyna rai "top tips" ar gyfer ymarfer a defnyddio'ch sgîl arbennig. Efallai gallwch chi feddwl am fwy?

A chofiwch, wrth ddefnyddio'r iaith, fod hyder yn fwy pwysig na bod yn gywir. Mae siarad Cymraeg yn anghywir yn bwysicach na pheidio â siarad Cymraeg o gwbl! Mae Cymraeg yn iaith i bawb. Mae'n iaith i chi.

(Sgrîf 3)

Dyma rai o'r gwasanaethau mae'n rhaid i lawer o gyflogwyr (*employers*) yng Nghymru eu cynnig.

Rhaid siarad ar y ffôn yn Gymraeg.

Rhaid siarad wyneb yn wyneb yn
Gymraeg.

Rhaid i gyflogwyr dderbyn ac ateb
llythyron neu e-byst yn Gymraeg.

Rhaid dangos arwyddion dwyieithog.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 4)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys cywir.

Cywir

Anghywir

Torri'r gyfraith (*law*) a chael dirwy (*fine*).

Pobl yn gwneud cwyn swyddogol (*official complaint*).

Dim byd yn digwydd.

Pobl yn stopio defnyddio eu gwasanaethau nhw.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 5)**Diolch i Gomisiynydd y Gymraeg am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.**

Dyma farn un cydweithiwr am siarad Cymraeg gyda phobl yn y gwaith. Darllenwch y sgript i ddysgu mwy.

Dw i'n defnyddio'r iaith bob dydd i ddweud y gwir.

Ma' fe mor bwysig i siarad Cymraeg gyda'r cleifion

yn enwedig os ydyn nhw wedi cael strôc,

achos falle eu bod nhw wedi colli eu Saesneg

neu ma' nhw'n teimlo yn 'vulnerable' yn yr ysbyty,

ma' popeth yn wahanol, ac os ti'n gallu

mynd atyn nhw a siarad Cymraeg,

ma mor bwysig, ac i gael asesiadau yn 'accurate'.

Dyw e ddim yn anodd i ddefnyddio'r Gymraeg bob dydd.

Chi jyst yn dechrau drwy ddweud 'Bore da',

'Shwt y'ch chi', a siarad efo phobl.

Mae'r cleifion mor hapus ac yn

cefnogi chi i ddysgu'r Gymraeg.

Bydd yr hyder yn dod os chi'n defnyddio'r iaith.

#MAE GEN I HAWL

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 6)**Diolch i Gomisiynydd y Gymraeg am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.**

Sut mae pobl yn mynd i wybod eich bod chi'n barod i siarad Cymraeg gyda nhw?
Darllenwch y sgript i ddysgu mwy.

Beth bynnag yw dy swydd...

Dangosa dy fod di'n siarad Cymraeg!

Drwy wisgo bathodyn swigen oren laith Gwaith.

Mae gweithwyr sy'n gallu cynnig gwasanaethau Cymraeg i'r cyhoedd
yn gwisgo bathodyn neu gortynnau gwddf laith Gwaith.

Fel y gweithwyr hyn...

Wel, yn syth wrth iddyn nhw gyrraedd y dderbynfa
maen nhw'n gallu gweld bod y bobl sy'n gweithio yn y dderbynfa
yn gwisgo cortynnau gwddf sy'n dweud ein bod ni'n siarad Cymraeg.

Dw i'n gwisgo cortyn gwddf a bathodyn
sydd yn dangos i bawb fy mod i'n gallu siarad Cymraeg.

Y ffordd mae'r cyhoedd yn gwybod
ein bod ni'n darparu gwasanaethau yn y Gymraeg
ydy drwy'r ffaith bod staff yn gwisgo
cortynnau gwddf fel hyn, neu'r bathodyn,
neu welwch chi arwyddion tebyg i'r un hwn
o gwmpas yr adeilad
sy'n dangos bod y staff yn medru'r Gymraeg
a'u bod nhw'n hapus i wneud hynny.

Ar gyfartaledd rydym yn dosbarthu 54,500 o fathodynnau,
cortyn gwddf a phosteri yn flynyddol.

Eisiau archebu bathodynnau laith Gwaith?

Cysylltwch â ni: post@cyg-wlc.cymru

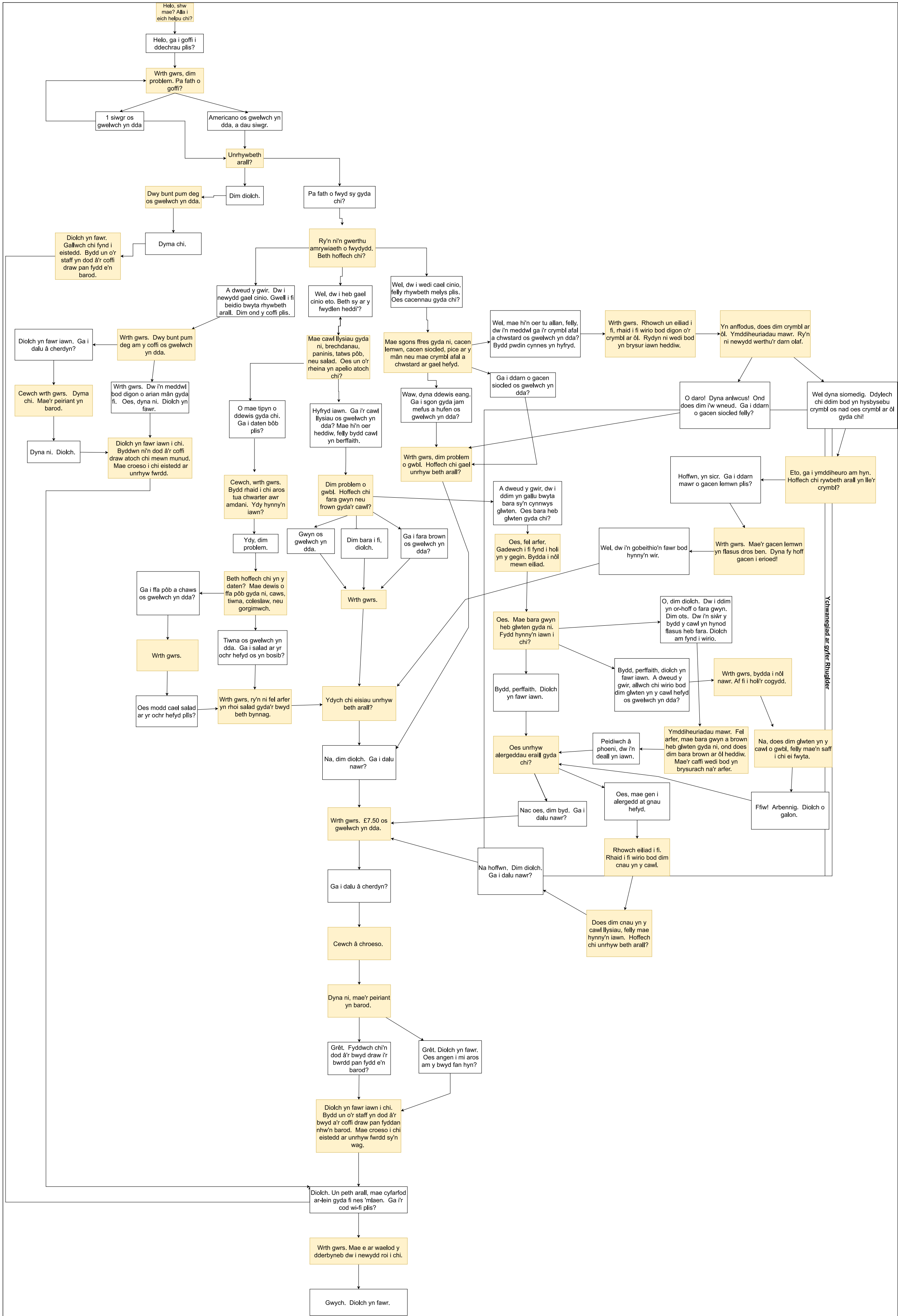
Trawsgrifiad o'r fideo canghennog (Sgrîn 7)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng aelod o staff yn y caffi a chwsmer.

Aelod o staff = Person A

Cwsmer / Prentis = Person B

(Sgrîn 8)

Cymerwch amser nawr i feddwl am beth ydych chi wedi ei ddarllen. Meddylwch beth allwch chi ei wneud i ymarfer a defnyddio eich Cymraeg.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn eistedd ar y llawr ac yn meddwl.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 9)

Parwch y geiriau Cymraeg a Saesneg.

Cymraeg	Saesneg
	Apprentice
	Apprenticeship
	Work placement
	To study
	Skills
	Experience
	To meet / Meeting

Profiad

Astudio

Sgiliau

Prentisiaeth

Cyfarfod

Prentis

Lleoliad gwaith

(Gweithgaredd) (Sgrîn 10)

Llenwch y bylchau drwy ddewis y geiriau cywir.

Dafydd: Bore da, wyt ti'n newydd yma?

Nia: Bore da. Ydw, Nia dw i. Dw i'n gweithio yma fel _____.

Dafydd: Helo, Nia. Dafydd dw i. Wyt ti ar _____ gyda ni?

Nia: Ydw, bydda i'n _____ yma am yr wyth mis nesaf.

Dafydd: Wel, mae'n bleser _____ â ti, Nia.

Nia: Diolch, mae'n bleser cyfarfod â chi hefyd Dafydd!

leoliad gwaith

cyfarfod

prentis

gweithio

(Gweithgaredd) (Sgrîn 11)

Llenwch y bylchau drwy ddewis y geiriau cywir.

Lowri: P'nawn da, sut wyt ti? Lowri dw i. Dw i ddim wedi _____
â ti o'r blaen?

Jac: Helo Lowri, Jac ydw i. Dw i'n gwneud _____ yma. Dw i
newydd ddechrau.

Lowri: O, croeso! Wyt ti'n gweithio yma bob dydd?

Jac: Wel, dw i yma o ddydd Mawrth i ddydd Gwener ond dw i'n
_____ yn y coleg bob dydd Llun.

Lowri: Dw i'n siŵr byddi di'n hapus iawn yma.

Jac: Diolch yn fawr, dw i'n edrych ymlaen at ennill _____ a _____
newydd!

profiad

astudio

sgiliau

cyfarfod

prentisiaeth

(Gweithgaredd) (Sgrîn 12)

Pa brentisiaeth rydych chi'n ei gwneud? Ticiwch yr ateb sy'n berthnasol i chi.

Adeiladwaith

☐

Gofal Plant

☐

Amaeth

☐

Iechyd a Gofal

☐

Gwasanaethau
Cyhoeddus

☐

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 13)

Sut byddech chi'n cyflwyno eich hun fel prentis? Darllenwch y sgript i ddysgu mwy.

A) Sut mae? Thomas dw i.

Dw i'n gwneud prentisiaeth lefel dau.

Dw i'n astudio Gofal Plant.

B) Rhys ydy fy enw i.

Prentis Adeiladwaith dw i.

Dw i'n gweithio i gwmni adeiladu.

Mae'n brofiad gwych!

C) Helo, Macey dw i.

Dw i'n brentis lechyd a Gofal.

Dw i'n mynd i wneud lleoliad gwaith mewn cartref gofal.

Dw i'n edrych ymlaen!

Ch) Sut mae? Aaron ydy fy enw i.

Dw i'n gwneud prentisiaeth Gwasanaethau Cyhoeddus.

Dw i ar leoliad gwaith ond dw i'n astudio yn y coleg hefyd.

D) Helo, dw i newydd ddechrau gweithio ar fferm.

Prentis Amaeth dw i.

Dw i'n edrych ymlaen at ddysgu sgiliau newydd!

Gobeithio byddwch chi'n mwynhau eich prentisiaeth chi hefyd!

(Sgrîn 14)

Amser ymarfer!

Rydych chi ar eich diwrnod cyntaf yn eich lleoliad gwaith newydd. Mae'r bôs yn gofyn i chi ddweud wrth bawb arall pwy ydych chi a pham rydych chi yno. Beth fydddech chi'n ei ddweud?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 16)

Mae'r ddau air, TI a CHI, yn golygu YOU. Felly, sut gallwn ni wybod pryd i ddefnyddio TI a phryd i ddefnyddio CHI yn y gwaith? Darllenwch y sript i ddysgu mwy.

Beth yw'r gwahaniaeth rhwng TI a CHI? A pham mae'r gwahaniaeth yn bwysig yn y gwaith?

Wel, gadewch i ni edrych ar y gair TI i ddechrau.

Rydyn ni'n gallu defnyddio TI pan ydyn ni'n siarad ag un person yn unig.

Dydyn ni ddim yn gallu defnyddio TI gyda mwy nag un person ar y tro.

Fel arfer, mae'n iawn defnyddio TI gyda pherson rydyn ni'n 'nabod yn dda, fel aelod o'r teulu neu ffrind.

Mae TI hefyd yn iawn os ydyn ni'n siarad â rhywun sy'n ifancach na ni, felly gallwn ni ddefnyddio TI gyda phlentyn.

Ac wrth gwrs, gallwn ni ddefnyddio TI gyda'n ci neu'n cath hefyd!

Felly cofiwch mai TI sy'n iawn os ydyn ni'n siarad ag un person ac os ydyn ni'n agos at y person yna, neu os yw'n blentyn.

Ond beth, wedyn, am y gair CHI? Pryd dylen ni ddefnyddio CHI, nid TI?

Wel - fel TI - mae'n bosib defnyddio CHI hefyd pan ydyn ni'n siarad ag un person yn unig.

Ond mae CHI yn well os ydyn ni'n siarad â pherson dydyn ni ddim yn adnabod yn dda.

Fel arfer hefyd, mae CHI yn well mewn sefyllfa ffurfiol, fel yn y gwaith.

Mae'n syniad da defnyddio CHI gyda phobl fel y bôs, cleient, neu asesydd. Mae hyn yn ffordd dda o ddangos parch at bobl yn y gwaith.

Weithiau, wrth gwrs, bydd rhywun fel eich bôs yn dweud ei bod hi'n iawn newid o ddefnyddio "chi" i ddefnyddio "ti" gyda nhw. Ond heblaw am hyn, y gair CHI sydd orau!

Ac mae un peth pwysig arall am y gair CHI! Rhaid i ni ddefnyddio CHI hefyd i siarad â mwy nag un person. Dydyn ni byth yn gallu dweud TI i siarad â mwy nag un.

Cofiwch fod yn ofalus, felly, wrth ddefnyddio TI a CHI. Defnyddiwch TI gyda phobl rydych chi'n adnabod yn dda a phan rydych chi mewn sefyllfa anffurfiol.

Defnyddiwch CHI mewn sefyllfa ffurfiol, fel gyda rhai pobl yn y gwaith. Cofiwch hefyd mai CHI sy'n iawn wrth siarad â mwy nag un person.

A dyna ni! Dyna'r gwahaniaethau pwysig rhwng CHI a TI!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 17)

Gyda phwy mae'n well defnyddio CHI? Ticiwch y pedwar llun i ddangos gyda phwy dylen ni ddefnyddio CHI.

Person hŷn e.e. mewn cartref gofal /
ysbyty

Grŵp o bobl mewn swyddfa

Grŵp o blant

Plentyn

Rheolwr

(Gweithgaredd) (Sgrînn 18)

Llenwch y bylchau drwy ysgrifennu'r geiriau cywir yn y bocsys cywir.

Ti	Chi

Ffrind

Bòs

Chwaer / Brawd

Grŵp o bobl

Asesydd

Plentyn

Cleient

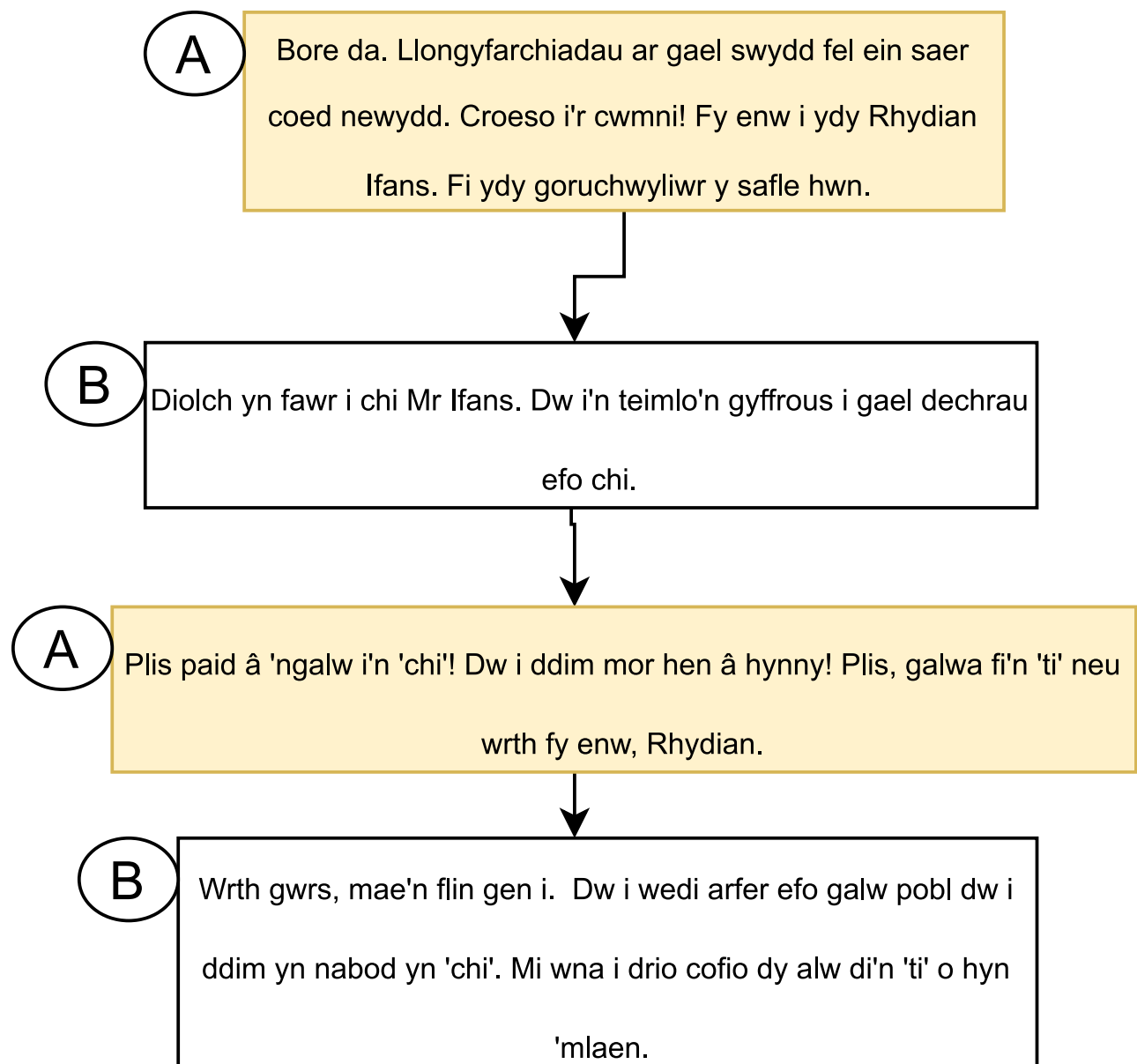
Trawsgrifiad o'r fideo canghennog (Sgrîn 19)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylio'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng goruchwyliwr y safle a'r prentis ar ei ddiwrnod cyntaf fel saer coed.

Goruchwyliwr y safle = Person A

Prentis = Person B

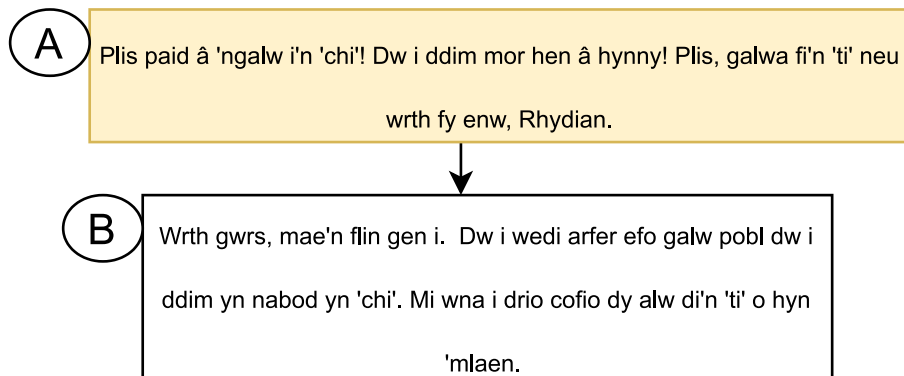
Trawsgrifiad o'r fideo canghennog (Sgrîn 20)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng goruchwyliwr y safle a'r prentis ar ei ddiwrnod cyntaf fel saer coed.

Goruchwyliwr y safle = Person A

Prentis = Person B

(Sgrîn 21)

Cymerwch amser nawr i feddwl am y bobl rydych chi'n ymwneud â nhw yn y gwaith ac yn y coleg. Pwy ddylech chi fod yn cyfeirio atyn nhw fel 'chi' a phwy sy'n ddigon cyfarwydd i chi eu galw nhw'n 'ti'. Y tro nesaf fyddwch chi yn y gwaith, ceisiwch gofio hyn.

Disgrifiad o'r llun: Dyn ifanc a menyw ifanc yn sefyll ac yn meddwl.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 22)

Rydyn ni'n mynd i edrych nawr ar ddau air arall sy'n wahanol, ond hefyd yn debyg. Y tro yma, y geiriau ydy MEWN ac YN. Darllenwch y sgript. Ydych chi'n gallu gweld beth yw'r gwahaniaeth rhwng MEWN ac YN?

- Dw i'n gweithio mewn swyddfa.
- Dw i'n gweithio mewn cartref gofal.
- Dw i'n gweithio mewn stiwdio.
- Dw i'n gweithio yn Llanelli.
- Dw i'n gweithio yn Aberystwyth.
- Dw i'n gweithio mewn stiwdio yn Aberystwyth.
- Dw i'n gweithio mewn swyddfa yn Y Rhondda.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 23)

Ysgrifennwch MEWN ac YN yn y lle cywir.

Yn Gymraeg, “I work in a...” ydy “Dw i’n gweithio _____ ...”

Ond os ydyn ni eisiau dweud “in” yn Gymraeg cyn enw lle / enw cwmni, rhaid i ni ddefnyddio'r gair _____ .

MEWN

YN

(Gweithgaredd) (Sgrîn 24)

Ysgrifennwch y geiriau MEWN ac YN yn y bylchau cywir.

Dw i'n gweithio _____ ysgol yn Llandudno.

Dw i'n gwneud prentisiaeth mewn swyddfa _____ Aberhonddu.

Dw i'n gwneud fy lleoliad gwaith _____ ysbyty _____ Wrecsam.

Dw i'n astudio _____ coleg _____ Sir Gaerfyrddin.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 25)

Ysgrifennwch y geiriau MEWN ac YN yn y bylchau cywir.

Dw i'n gweithio _____ ysbyty.

Dw i'n gweithio _____ Ysbyty Gwynedd.

Dw i'n gweithio fel prentis _____ swyddfa Admiral.

Dw i'n gweithio fel prentis _____ swyddfa.

Dw i'n gwneud fy lleoliad gwaith _____ Ffatri Airbus.

Dw i'n gwneud fy lleoliad gwaith _____ ffatri.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 26)

Gorffennwch y brawddegau.

CLIW:

Dw i'n gweithio mewn siop – I work in a shop.

Dw i'n gweithio yn y siop – I work in the shop.

Dw i'n astudio yn...

Dw i'n astudio...

Dw i'n gweithio...

Dw i'n gweithio yn...

Dw i'n byw yn...

Dw i'n byw...

y coleg.

mewn coleg.

mewn swyddfa.

y swyddfa.

y dref.

mewn tref.

Da iawn am gwblhau Uned 1.

Rydych chi wedi dysgu sut y gallwch chi adnabod cyfleoedd i ddefnyddio ac ymarfer eich Cymraeg. Cofiwch, mae mynd amdani yn bwysig iawn i fagu eich hyder chi!

Dysgoch chi hefyd am ffyrdd o gyflwyno eich hun yn gywir yn y Gymraeg a beth sy'n briodol wrth gyfarch pobl eraill yn y gwaith neu yn y coleg.

Yn Uned 2, byddwn ni'n edrych ar ddatblygu'r sgwrs yn Gymraeg wrth ofyn ac ateb cwestiynau yn y gweithle.

Uned 2

Gofyn ac Ateb Cwestiynau

Yn yr uned yma, rydyn ni'n mynd i ymarfer:

- gofyn cwestiynau yn y gwaith
- gteb cwestiynau yn y gwaith
- geirfa
- deialogau
- sgiliau siarad
- sgiliau darllen
- sgiliau gwylio
- sgiliau gwrando

Ewch amdani! Ymlaen â ni!

(Sgrîŋ 2)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Wyt ti'n gweithio fory?

Ydych chi'n mynd ar y cwrs?

Ydy Huw wedi cyrraedd?

Oes cyfarfod heddiw?

Ga i'r cyfeiriad e-bost?

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 3)

I ddechrau, gadewch i ni ymarfer y cwestiynau sy'n gofyn "Wyt ti...?" Sylwch ar y cwestiynau ac atebion.

Cwestiwn: Wyt ti'n brentis?

Ateb: Ydw, dw i'n brentis.

Cwestiwn: Wyt ti'n gweithio mewn ysgol?

Ateb: Nac ydw, dw i'n gweithio mewn swyddfa.

Cwestiwn: Wyt ti'n ddau ddeg un oed?

Ateb: Nac ydw, dw i'n dri deg chwech oed.

Cwestiwn: Wyt ti'n astudio mewn coleg?

Ateb: Ydw, dw i'n mynd i'r coleg un diwrnod yr wythnos.

Cwestiwn: Wyt ti'n gwisgo iwniform i'r gwaith?

Ateb: Nac ydw, dw i ddim yn gwisgo iwniform.

Cwestiwn: Wyt ti'n gweithio gyda phlant?

Ateb: Ydw, dw i'n gweithio mewn meithrinfa.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 4)

Ysgrifennwch y cwestiynau yn y bocs ateb sy'n wir amdanoch chi.

Ydw**Nac ydw**

Wyt ti'n 16 oed?

Wyt ti'n gyrru i'r gwaith?

Wyt ti'n gwisgo iwniform i'r gwaith?

Wyt ti'n gweithio ar fferm?

Wyt ti'n gorffen gweithio am bump o'r
gloch bob dydd?Wyt ti'n gweithio ar ddydd Sadwrn
weithiau?

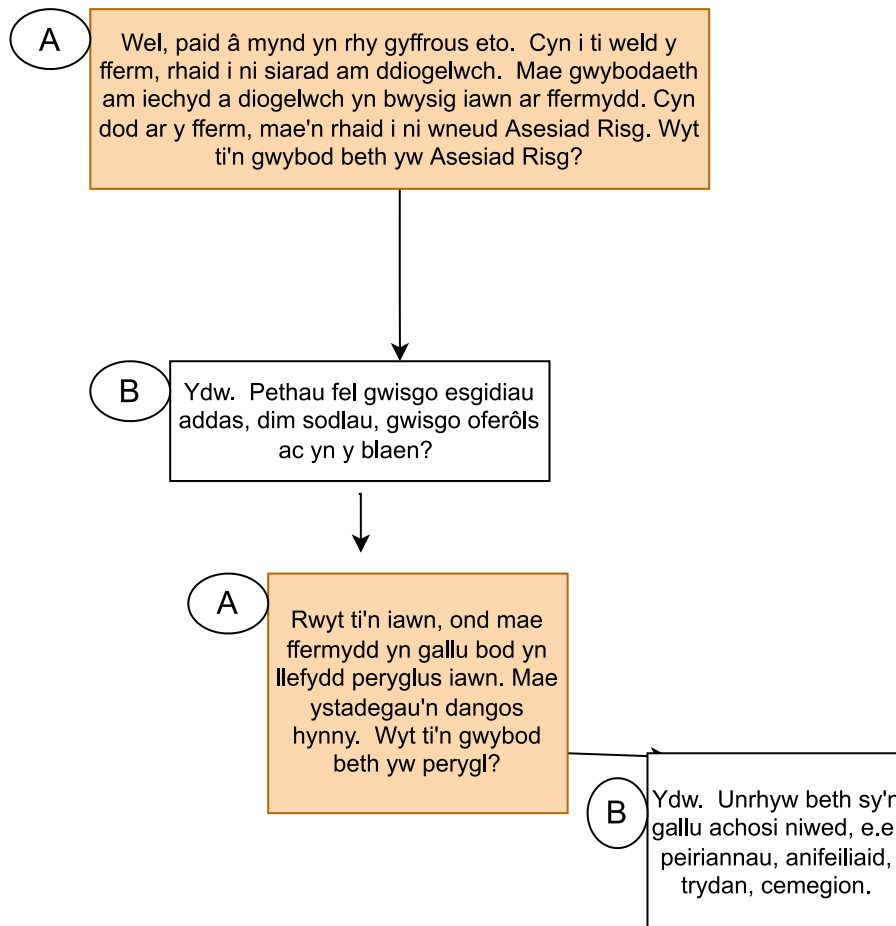
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 5 & 6)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng ffermwr a'r prentis ar ei ddiwrnod cyntaf yn ymweld â'r fferm.

Ffermwr = Person A

Prentis = Person B

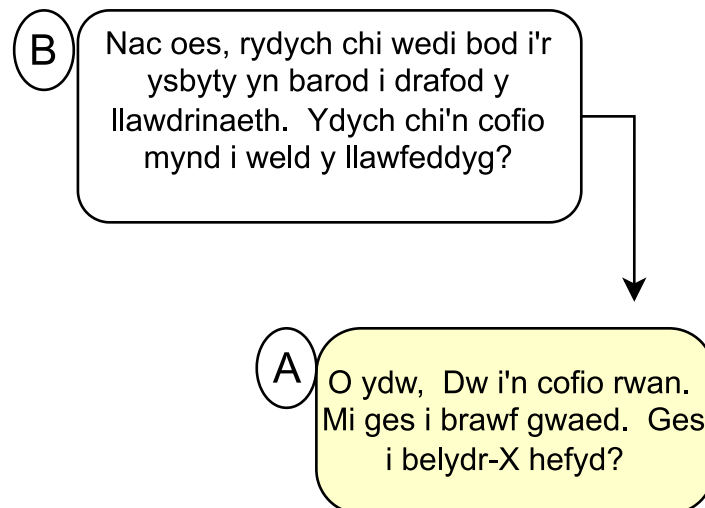
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 7)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mrs O'Sullivan a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mrs O'Sullivan = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

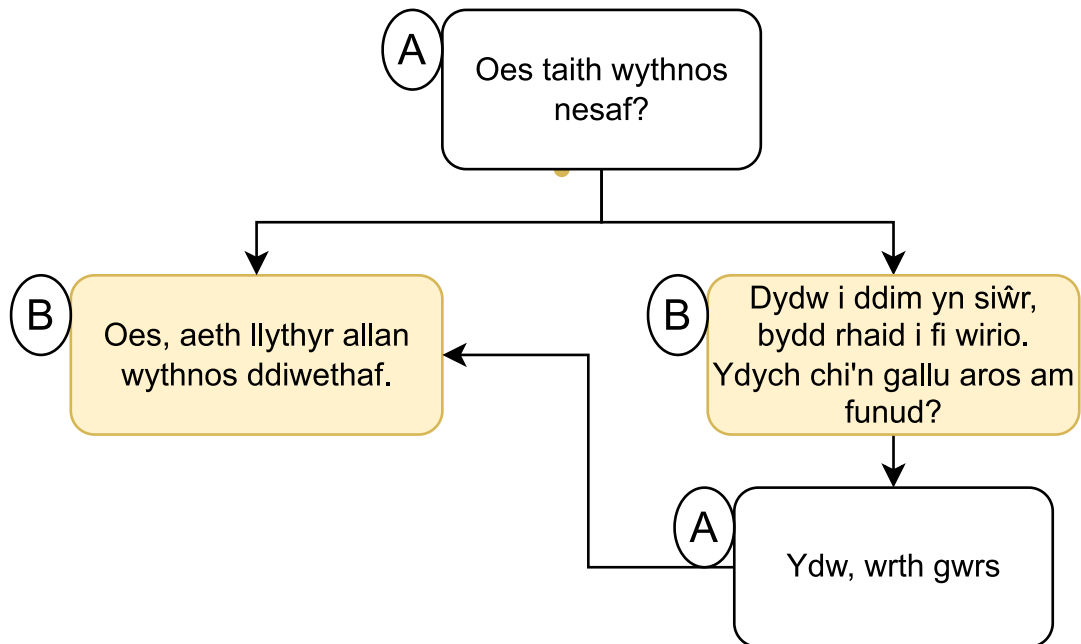
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 8 & 9)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mrs Davies a'r prentis wrth ddrws y feithrinfa.

Mrs Davies = Person A

Prentis = Person B

(Gweithgaredd) (Sgrîn 10)

Dewiswch y cwestiwn mwyaf addas bob tro. Ticiwch yr ateb cywir.

Rydych chi'n gofyn cwestiwn...

i'r bôs	Wyt ti'n gwybod pryd mae'r cwrs? ☐	Ydych chi'n gwybod pryd mae'r cwrs? ☐
i blentyn	Wyt ti eisiau chwarae? ☐	Ydych chi eisiau chwarae? ☐
i asesydd	Wyt ti eisiau gweld y portffolio? ☐	Ydych chi eisiau gweld y portffolio? ☐
i ffrind	Wyt ti'n mynd allan heno? ☐	Ydych chi'n mynd allan heno? ☐
i gleient	Wyt ti wedi cael yr e-bost? ☐	Ydych chi wedi cael yr e-bost? ☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 11)

Dewiswch y geiriau cywir er mwyn gorffen y ddeialog.

Prentis: Ydych chi eisiau diod?

Asesydd: O, diolch. Basai paned o goffi'n wych.

Prentis: _____ chi'n cymryd llaeth?

Asesydd: _____ tipyn bach.

Prentis: Ydych chi'n hoffi coffi cryf?

Asesydd: _____, ddim yn rhy gryf.

Prentis: Ydych chi'n cymryd siwgwr?

Asesydd: _____, un siwgwr plîs.

Prentis: Ydych chi eisiau bisged hefyd?

Asesydd: _____, dw i'n iawn diolch. Dim ond coffi plîs.

Ydw

Nac ydw

Ydych

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 13)

Pan fydd rhywun yn gofyn y cwestiwn “Ydych chi...?”, rydyn ni'n gallu ateb “Ydw” neu “Nac ydw”. Ond mae **dwy** ffordd o ddweud YES a **dwy** ffordd o ddweud NO i'r cwestiwn yma. Darllenwch y trawsgrifiad i ddysgu mwy.

Fel rydyn ni wedi gweld, rydyn ni'n gallu defnyddio **Ydych chi...?** i ofyn cwestiwn i **un** person.

Mae hyn yn addas ar gyfer pobl fel y bôs neu asesydd neu gleient.

Ond rydyn ni'n gallu defnyddio'r cwestiwn **Ydych chi...?** mewn ffordd wahanol. Achos gallwn ni hefyd ddefnyddio **Ydych chi...?** pan ydyn ni'n gofyn cwestiwn i **fwy** nag un person.

Felly mae'n bosib defnyddio'r cwestiwn yma ar gyfer **un** person...

neu hefyd ar gyfer grŵp o bobl.

Sylwch, er hyn, fod yr **atebion** yn wahanol. Mae'n dibynnu faint o bobl sy'n ateb.

Os yw'r cwestiwn i un person, yr ateb ydy **YDW**

neu **NAC YDW**.

OND os yw'r cwestiwn i fwy nag un person, yr ateb ydy **YDYN**

neu **NAC YDYN**

Felly, cofiwch...

Os yw'r cwestiwn i UN PERSON ac yn dechrau â'r geiriau **Ydych chi...?** yr ateb ydy **YDW** neu **NAC YDW**.

Ond os yw'r cwestiwn i FWY NAG UN PERSON ac yn dechrau â'r geiriau **Ydych chi...?** yr ateb ydy **YDYN** neu **NAC YDYN**.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 14)

Dewiswch yr ateb cywir i lenwi'r swigen siarad.

Disgrifiad o'r llun: Athrawes mewn dosbarth.

Bore da blant. Ydych chi'n hapus bore
'ma?

Ydyn!

Disgrifiad o'r llun: Grŵp o blant.

Ydw!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 15)

Dewiswch yr ateb cywir i lenwi'r swigen siarad.

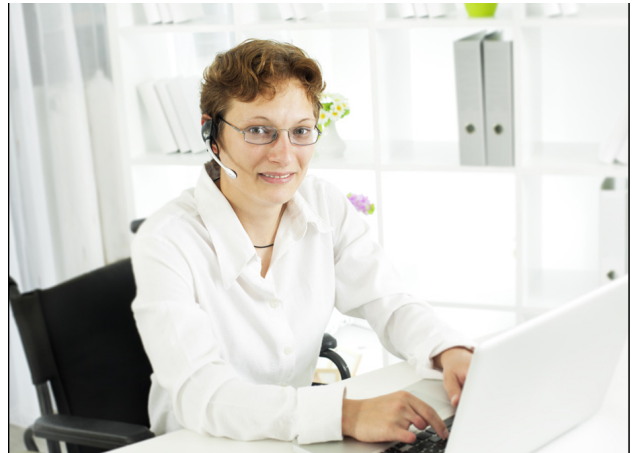
Disgrifiad o'r llun: Menyw yn sefyll a gwenu.

Helô Mrs Lewis, ydych chi'n gwybod lle
mae'r cyfarfod?

Ydw, mae'r cyfarfod ar TEAMS.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn eistedd wrth ei desg yn gwenu.

Ydyn, mae'r cyfarfod ar TEAMS.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 16)

Dewiswch yr ateb cywir i lenwi'r swigen siarad.

Disgrifiad o'r llun: Derbynnydd tu ôl i ddesg.

Prynhawn da, ydych chi yma i weld
Asha?

Ydw, dw i yma i weld Asha.

Disgrifiad o'r llun: Menyw wrth ddesg y dderbynfa.

Ydyn, rydyn ni yma i weld Asha.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 17)

Dewiswch yr ateb cywir i lenwi'r swigen siarad.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn sefyll a gwenu.

Ydych chi'n defnyddio'r ystafell yma heddiw?

Nac ydyn, ddim heddiw.

Disgrifiad o'r llun: Dyn a menyw yn sefyll a gwenu.

Nac ydw, ddim heddiw.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 18)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau dros y ddwy dudalen nesaf.

Mentor: Bore da, Alisha a Dylan. Ydych chi'n setlo'n iawn yn eich gwaith newydd?

Alisha a Dylan: _____, diolch.

Mentor: Da iawn. Nawr 'te, ydych chi'n rhydd fory i ni gyfarfod?

Alisha: O, _____, yn anffodus.

Dylan: Rydyn ni yn y coleg fory.

Mentor: O, wrth gwrs. Alisha, _____ ti'n gallu cyfarfod dydd Mercher?

Alisha: _____, dw i'n rhydd yn y bore. _____ chi?

Ydw

Nac ydyn

Ydyn

Ydych

Wyt

(Gweithgaredd) (Sgrîf 19)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

(Parhad)

Mentor: _____. Fe wnawn ni gyfarfod am ddeg o'r gloch 'te. Dylan, wyt ti'n rhydd am ddeg?

Dylan: Ydw, dim problem.

Mentor: Perffaith! Ydych chi'n gwybod lle mae fy swyddfa i?

Alisha a Dylan: _____, diolch.

Ydw

Nac ydyn

Ydyn

Ydych

Wyt

(Gweithgaredd) (Sgrîn 20)

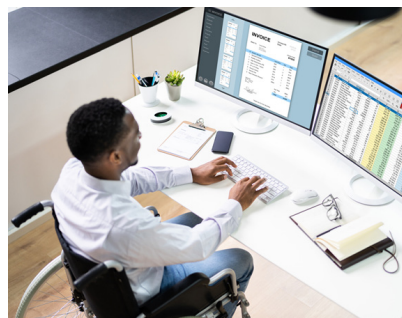
Parwch y geiriau i'r lluniau.

Workshop

Storeroom

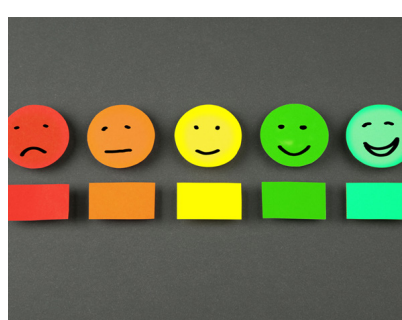
Finance Office

First Aid

Health and Safety

Review

Geiriau

Cymorth Cyntaf

Swyddfa Gyllid

Gweithdy

Iechyd a Diogelwch

Stordy

Adolygiad

(Sgrîf 22)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Ydy'r swyddfa gyllid ar agor?

Ydy'r stordy ger y swyddfa gyllid?

Ydy'r adolygiad yn digwydd fory?

Ydy Bethan yn y gweithdy?

Ydy Rob yn mynd ar y cwrs cymorth
cyntaf?

Ydy iechyd a diogelwch yn bwysig?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 23)

Parwch y cwestiynau a'r atebion drwy ddewis yr ateb sy'n cyfateb i'r cwestiwn.

Ydy'r storddy ar agor?	
Ydy'r portffolio'n barod?	
Ydy'r bocs cymorth cyntaf yma?	
Ydy'r adolygiad yn mynd yn dda?	
Ydy Amelia yn cofio am y cwrs?	
Ydy Dan yn y swyddfa gyllid?	

Nac ydy, ond mae'r allweddi yma.	Ydy, yn dda iawn.
Nac ydy, ond mae bron yn barod.	Ydy, mae hi'n cofio.
Ydy, mae'r bocs ar y ddesg.	Nac ydy, mae Dan yn y gweithdy.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 24)

Diolch i'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.

Dyma ferch o'r enw Priya. Darllenwch y trawsgrifiad i ddysgu mwy. Bydd cwestiynau amdani hi ar y dudalen nesaf.

Es i i Cwm Rhymni yng Nghoed Duon - sef Ysgol Gymraeg.

Mae hanner o fy nheulu'n siarad Cymraeg, mae hanner ohonyn nhw yn Indiaid.

Dydyn ni ddim yn siarad Cymraeg gartref oherwydd 'dyw fy mam i ddim yn siarad Cymraeg.

Felly oedd e'n neis gallu siarad Cymraeg yn aml pan oeddwn i wedi dechrau yma.

Doedd fy Nghymraeg i ddim yn dda iawn a bod yn onest ond dw i'n fwy cyfforddus wrth siarad Cymraeg nawr a dw i'n meddwl bod fy Nghymraeg i'n gwella o ddydd i ddydd wrth i fi siarad Cymraeg â chwsmeriaid.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 25)

Dewiswch YDY neu Nac YDY i ateb y cwestiynau.

Ydy Priya yn dod o Sbaen?	YDY	NAC YDY
Ydy mam Priya yn siarad Cymraeg?	YDY	NAC YDY
Ydy Priya yn teimlo'n fwy cyfforddus yn siarad Cymraeg nawr?	YDY	NAC YDY
Ydy hi'n gwrthod siarad Cymraeg â chwsmeriaid?	YDY	NAC YDY

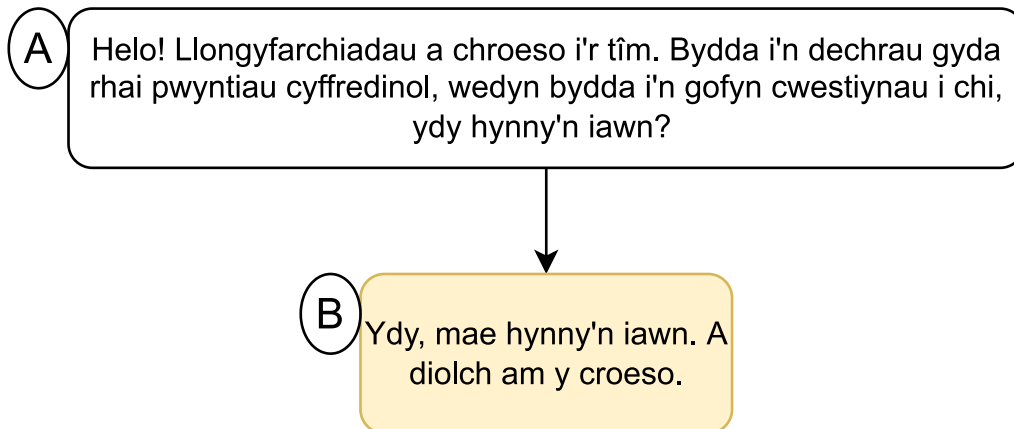
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 26)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng rheolwr y feithrinfa a'r prentis ar ddiwrnod cyntaf y prentis yn y gwaith.

Rheolwr y feithrinfa = Person A

Prentis = Person B

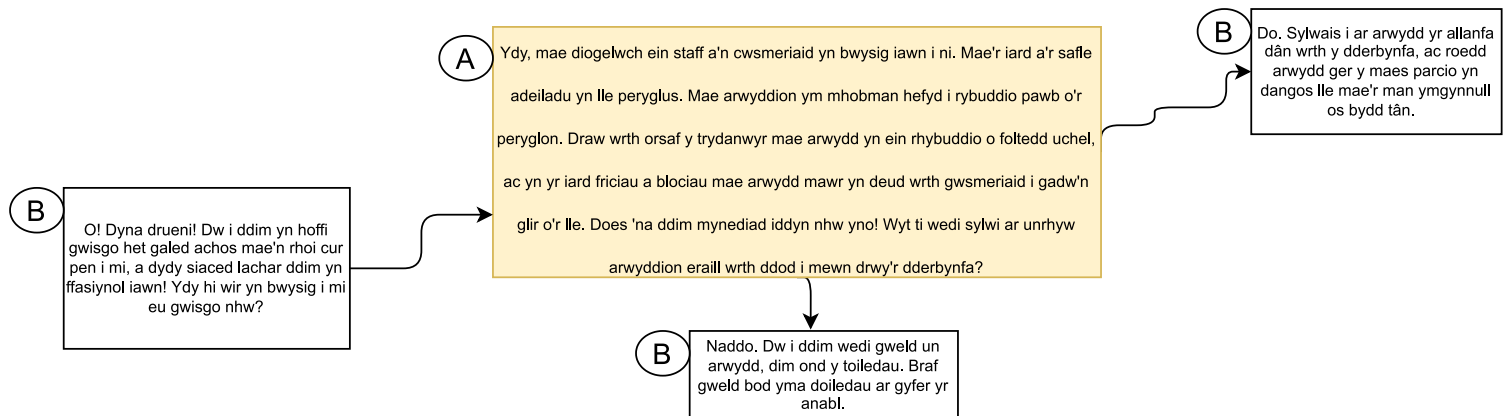
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 27)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng goruchwyliwr y safle a'r prentis ar ei ddiwrnod cyntaf fel saer coed.

Goruchwyliwr y safle = Person A

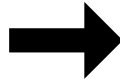
Prentis = Person B

(Sgrîn 28)

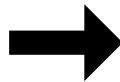
Darllenwch yr enghreifftiau.

Ydy **Chloe** yn barod?

Ydy, dyma hi.

Ydy **Chloe a Dafydd** yn barod?

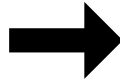

Ydyn, dyma nhw!

(Sgrîŋ 29)

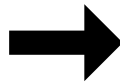
Darllenwch yr enghreifftiau.

Ydy Mr a Mrs Mittal yn gwybod?

Ydyn, maen nhw'n gwybod.

Ydy'r llyfrau yn y cwpwrdd?

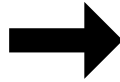

Nac ydyn, dw i ddim yn credu.

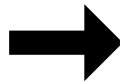
(Gweithgaredd) (Sgrîn 30)

Ysgrifennwch yr atebion yn y bylchau cywir.

Ydy Mrs Patel yma?

Ydy'r staff i gyd yma?

Atebion

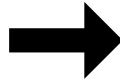
Ydy, mae hi yma.

Ydyn, maen nhw yma.

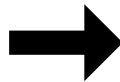
(Gweithgaredd) (Sgrîn 31)

Ysgrifennwch yr atebion yn y bylchau cywir.

Ydy'r stordy ar agor?

Ydy'r stordy a'r gweithdy ar agor?

Atebion

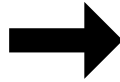
Ydy, dw i'n meddwl.

Ydyn, dw i'n meddwl.

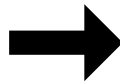
(Gweithgaredd) (Sgrîn 32)

Ysgrifennwch yr atebion yn y bylchau cywir.

Ydy'r car yn y maes parcio?

Ydy'r ceir yn y maes parcio?

Atebion

Nac ydy

Nac ydyn

(Sgrîn 33)

Da iawn chi! Nawr dyma amser i feddwl. Pryd gallai'r cwestiynau hyn fod yn ddefnyddiol i chi yn eich gwaith? Ydych chi'n gallu meddwl am rai enghreifftiau?

Wyt ti...?

Ydych chi...?

Ydy...?

Ydy'r...?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Sgrîn 34)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Allweddi

Argraffydd

Gliniadur

Llygoden

Dyddiadur

Clustffonau

(Gweithgaredd) (Sgrîn 41)

Dewiswch OES neu NAC OES.

Disgrifiad o'r llun: Desg efo'r eitemau canlynol arni; gliniadur, planhigyn, paned o de, clustffonau, llygoden, dyddiadur, beirio, aroleuydd (highlighter).

Oes clustffonau ar y ddesg?

OES

NAC OES

(Gweithgaredd) (Sgrîn 42)

Dewiswch OES neu NAC OES.

Disgrifiad o'r llun: Desg efo'r eitemau canlynol arni; gliniadur, planhigyn, paned o de, clustffonau, llygoden, dyddiadur, beirio, aroleuydd (highlighter).

Oes allweddi a dyddiadur ar y ddesg?

OES

NAC OES

(Gweithgaredd) (Sgrîn 43)

Dewiswch OES neu NAC OES.

Disgrifiad o'r llun: Desg efo'r eitemau canlynol arni; gliniadur, planhigyn, paned o de, clustffonau, llygoden, dyddiadur, beirio, aroleuydd (highlighter).

Oes gliniadur ar y ddesg?

OES

NAC OES

(Gweithgaredd) (Sgrîn 44)

Dewiswch OES neu NAC OES.

Disgrifiad o'r llun: Desg efo'r eitemau canlynol arni; gliniadur, planhigyn, paned o de, clustffonau, llygoden, dyddiadur, beirio, aroleuydd (highlighter).

Oes argraffydd ar y ddesg?

OES

NAC OES

(Gweithgaredd) (Sgrîn 45)

Dewiswch OES neu NAC OES.

Disgrifiad o'r llun: Desg efo'r eitemau canlynol arni; gliniadur, planhigyn, paned o de, clustffonau, llygoden, dyddiadur, beirio, aroleuydd (highlighter).

Oes llygoden ar y ddesg?

OES

NAC OES

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 46)

Mae Sam yn mynd â ni ar daith o'r adeilad lle mae'n gweithio. Bydd cwestiynau ar y dudalen nesaf.

Helo. Sut ydych chi?

Sam ydw i.

Dyma'r adeilad lle dw i'n gwneud fy mhrentisiaeth ar y foment.

I ddechrau, dyma'r dderbynfa.

Mae Pat yn y dderbynfa yn hapus iawn i helpu bob amser.

Mae hi'n wych, chwarae teg.

Mae hi yma tan bedwar o'r gloch bob dydd.

Dyma ni'r ystafell staff.

Mae tegell yma i ni wneud paned pan ydyn ni eisiau.

Does dim cantîn gyda ni yn yr adeilad, felly mae llawer o'r staff yn dod i'r ystafell yma i fwyta eu cinio a chael sgwrs.

Dyma ystafell arall.

Mae'r un fach yma yn cael ei defnyddio'n aml i gael cyfarfodydd.

Mae yna ddwy sgrîn fawr gyda ni ar y wal.

Mae'n gyfleus pan ydyn ni eisiau cyfarfod â phobl ar-lein.

Beth am fy swyddfa i?

A dyma hi.

Mae wyth o ddesgiau yma i gyd.

Mae'r swyddfa yma yn llawn weithiau, ond fel rydych chi'n gallu gweld, mae'n dawel heddiw.

Mae'n ddydd Mercher, ac mae llawer o'r staff yn gweithio gartref ar ddydd Mercher.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 47)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb cywir.

Oes rhywun yn y dderbynfa ar ôl 4 o'r gloch?

Oes, mae Pat yno.

Nac oes, mae Pat yn mynd adre' am 4.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 48)

Mae dewis o dri ateb y tro yma. Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb cywir.

Oes sgrîn yn yr ystafell staff?

Nac oes, does dim sgrîn yn yr adeilad o gwbl.

Oes, mae sgrîn yno ac mae sgrîn yn swyddfa Sam hefyd.

Nac oes, ond mae un yn yr ystafell gyfarfod.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 49)

Mae dewis o dri ateb. Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb cywir.

Oes llawer o bobl yn y swyddfa ar ddydd Mercher?

Oes, mae llawer o staff yn y swyddfa ar ddydd Mercher.

Nac oes, achos mae llawer yn gweithio gartref ar ddydd Mercher.

Nac oes, achos mae pawb mewn cyfarfodydd ar ddydd Mercher.

(Sgrîn 50)

Da iawn chi! Nawr dyma amser i chi feddwl. Pryd basech chi'n gallu defnyddio cwestiynau'n dechrau gydag "Oes..?" yn eich gwaith chi? Ydych chi'n gallu meddwl am enghreifftiau?

Oes...?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Sgrîn 51)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Ga' i ofyn cwestiwn?

Ga' i ddefnyddio'r clustffonau?

Ga' i helpu?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 52)

Parwch y cwestiynau a'r atebion.

Ga' i ddefnyddio'r argraffydd?	
Ga' i fenthyg y clustffonau?	
Ga' i siarad gyda chi heddiw	
Ga' i lifft bore yfory?	
Ga' i weld y portffolio?	

Cewch, ond mae angen rhoi papur
ynddo fe.

Na chewch, yn anffodus! Sori, mae'r
car yn y garej.

Cewch, maen nhw ar y ddesg.

Cewch, dyma'r portffolio i chi.

Cewch, dw i'n rhydd prynhawn yma.

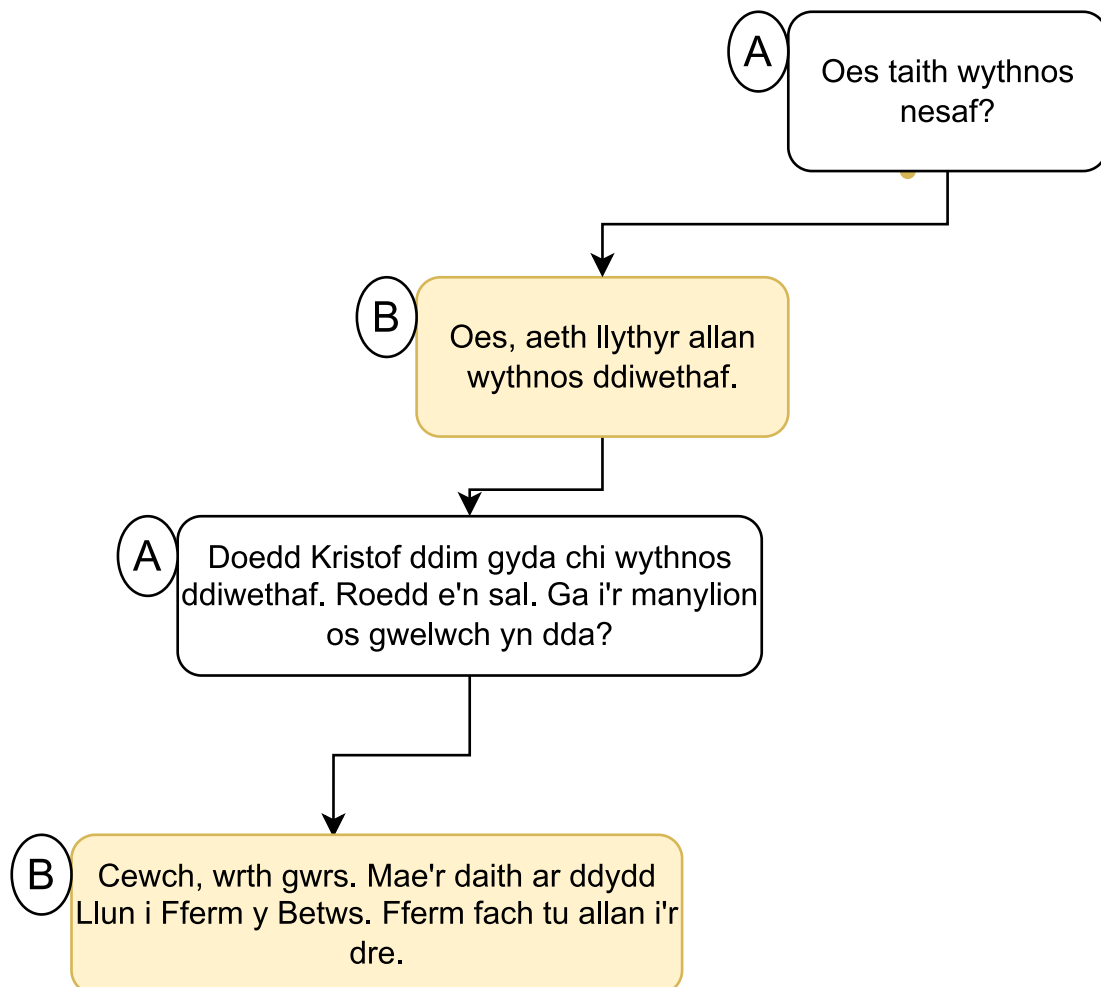
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 53 & 54)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mrs Davies a'r prentis wrth ddrws y feithrinfa.

Mrs Davies = Person A

Prentis = Person B

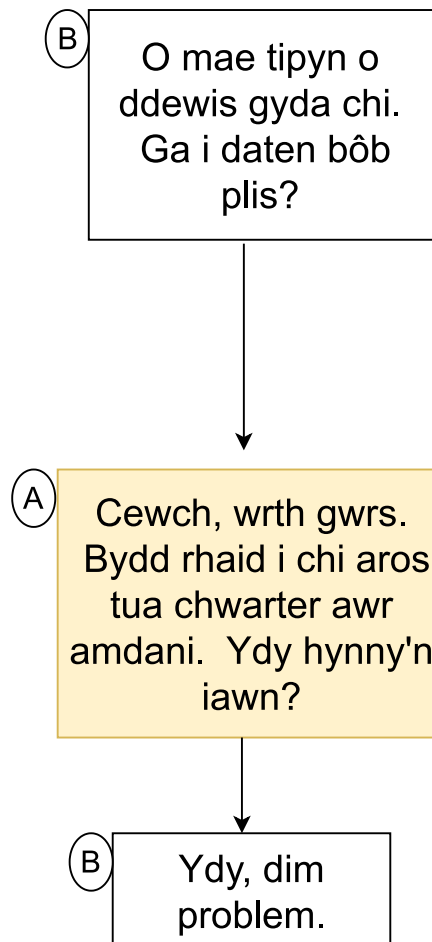
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 55)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng aelod o staff yn y caffi a chwsmer.

Aelod o staff = Person A

Cwsmer / Prentis = Person B

Gweithgaredd 38 (Sgrîn 56)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Ga' i weld yr e-bost?

Disgrifiad o'r llun: Menyw a dyn ar safle adeiladu

Cei, dyma ti.

(Sgrîn 57)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Ga' i chwarae gyda'r siswrn?

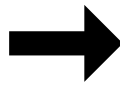
Disgrifiad o'r llun: Menyw a phlentyn yn siarad mewn coridor.

Na chei, Rhys! Mae'n rhy beryglus i ti!

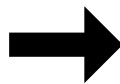
(Gweithgaredd) (Sgrîn 58)

Ysgrifennwch yr atebion yn y bylchau cywir.

Mae eich bôd yn gofyn “Ga’ i
baned?”

Mae plentyn yn gofyn “Ga’ i fynd i’r
toiled?”

Atebion

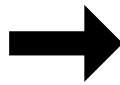
CEWCH

CEI

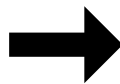
(Gweithgaredd) (Sgrîn 59)

Ysgrifennwch yr atebion yn y bylchau cywir.

Mae ffrind yn gofyn “Ga’ i lifft i’r coleg?”

Mae eich mentor yn gofyn “Ga’ i weld y ffurflen?”

Atebion

CEWCH

CEI

(Gweithgaredd) (Sgrîn 60)

Parwch y cwestiynau a'r atebion.

Ydy'r allwedd yn y stordy?	
Oes amser i drafod hyn nawr?	
Ydych chi'n gweithio heno?	
Ydy'r plant yn mwynhau?	
Ydy'r rota'n barod?	
Wyt ti'n dod i'r parti staff?	
Ga' i eich rhif ffôn chi?	

Cewch, dyma fe: 0554667854

Nac ydy, mae'r allwedd yn y dderbynfa.

Oes, mae digon o amser.

Ydw, dw i'n gwneud y sifft nos heno.

Ydw! Dw i'n edrych ymlaen.

Ydy, dw i wedi anfon y rota ar e-bost.

Ydyn, maen nhw'n mwynhau'n fawr!

(Sgrîf 62)

Edrychwch ar y cwestiynau a'r atebion yma.

Oes argraffydd ar y coridor yma?	Oes
Ydy'r swyddfa gyllid ar y llawr cyntaf?	Ydy
Wyt ti eisiau dod i gael cinio gyda ni?	Ydw
Oes siswrn ar gael?	Oes
Ga' i fanylion y cwrs?	Cei neu Cewch
Ydych chi'n mynd i'r gweithdy nawr?	Ydw neu Ydyn
Ydy'r cwrs cymorth cyntaf yn dda?	Ydy

(Sgrîf 63)

Edrychwch ar y cwestiynau a'r atebion yma.

Oes rhaid gwisgo'r iwnifform?

Wrth gwrs!

Ydych chi'n gallu helpu?

Iawn, dim problem!

Ydy hi'n bosib i fi ddefnyddio'r gliniadur
yma?

Popeth yn iawn!

Wyt ti'n fodlon edrych ar hwn?

O'r gorau!

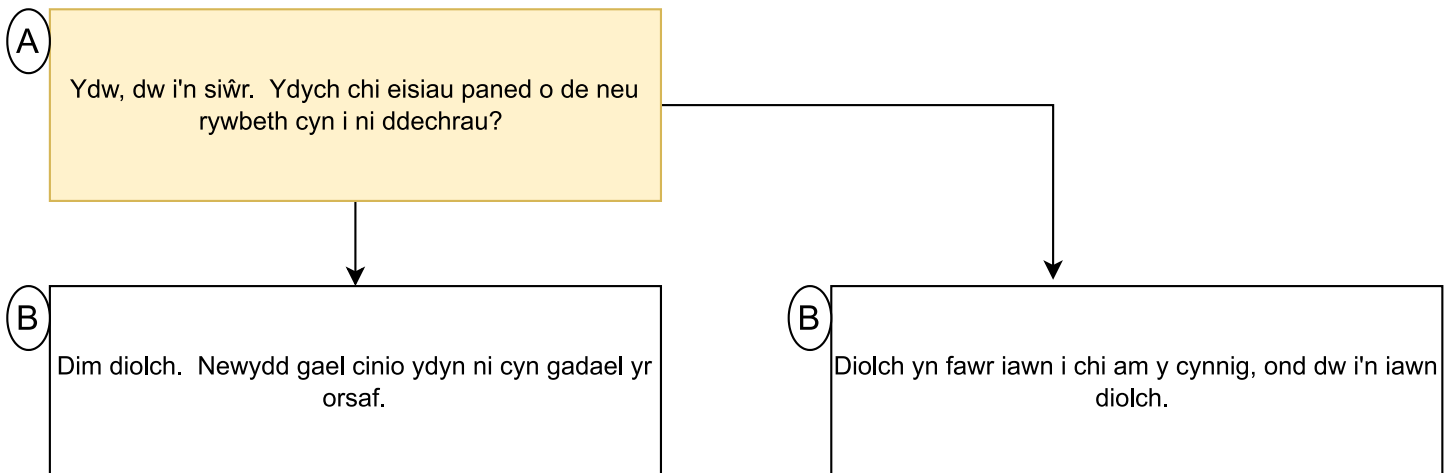
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 64)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mr Daniels a'r swyddog heddlu.

Mr Daniels = Person A

Swyddog heddlu / Prentis = Person B

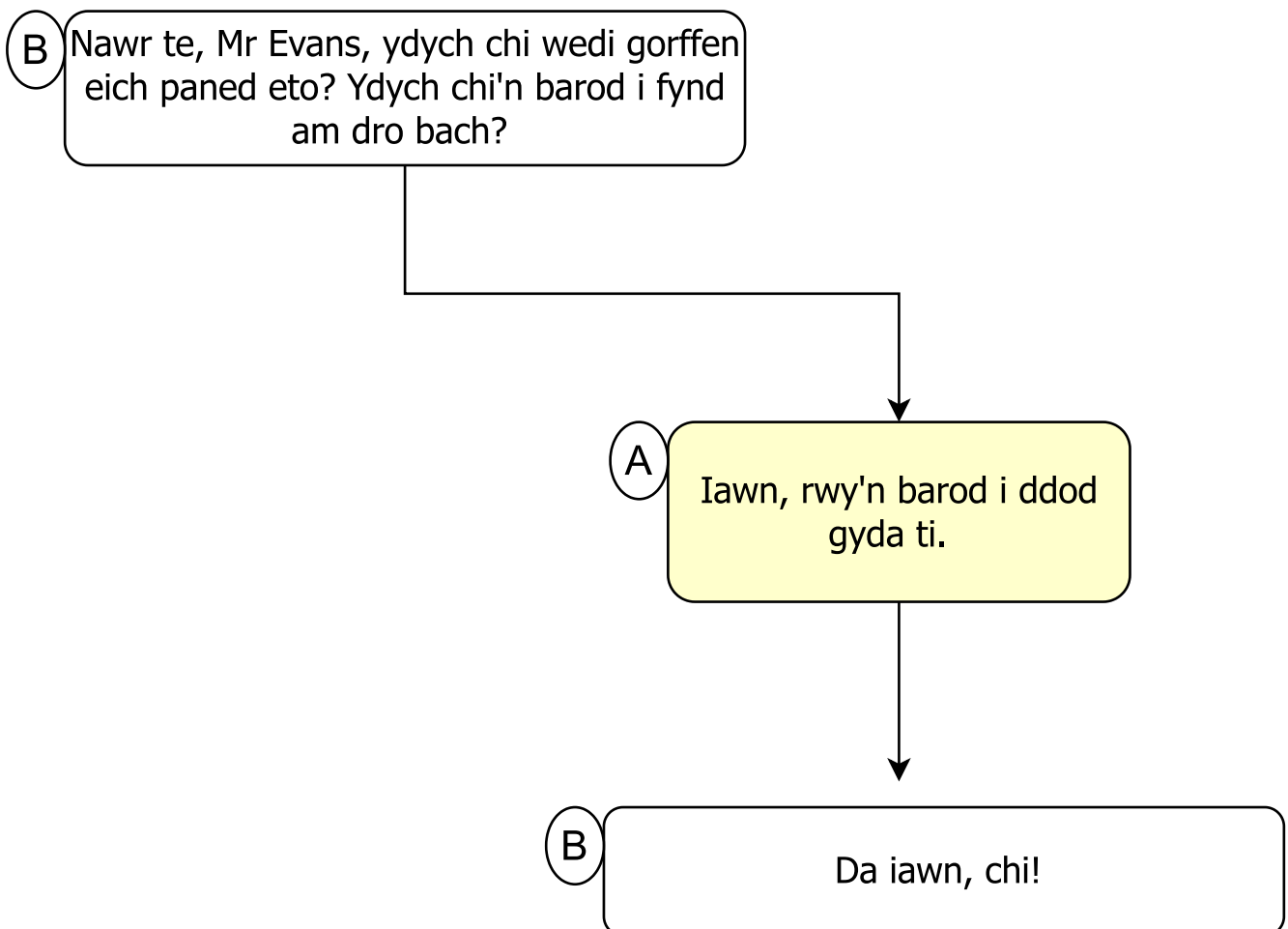
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 65)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mr Evans a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mr Evans = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

Da iawn am gwblhau Uned 2.

Rydych chi wedi ymarfer:

- gofyn cwestiynau yn y gwaith
- ateb cwestiynau yn y gwaith
- geirfa
- deialogau
- sgiliau siarad
- sgiliau darllen
- sgiliau gwylio
- sgiliau gwrando

Ardderchog! Daliwch ati!

Uned 3

Siarad am y Gorffennol

Yn yr uned yma, rydyn ni'n mynd i ymarfer:

- trafod y gorffennol
- siarad am sgiliau a phrofiadau yn y gwaith
- gwylio / gwrando ar bobl eraill yn trafod eu sgiliau a'u profiadau
- sgiliau darllen
- dysgu ac ymarfer geirfa gwaith

Ewch amdani! Ymlaen â ni!

(Sgrîŋ 2)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Gwnes i baned i bawb bore 'ma.

Gwnes i gwrs cymorth cyntaf ddoe.

Gwnes i lawer o waith p'nawn 'ma.

Gwnes i asesiad wythnos diwetha.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 3)

Dewiswch y frawddeg gywir ar gyfer y llun cywir.

Disgrifiad o'r llun: Pobl mewn ystafell yn derbyn hyfforddiant.

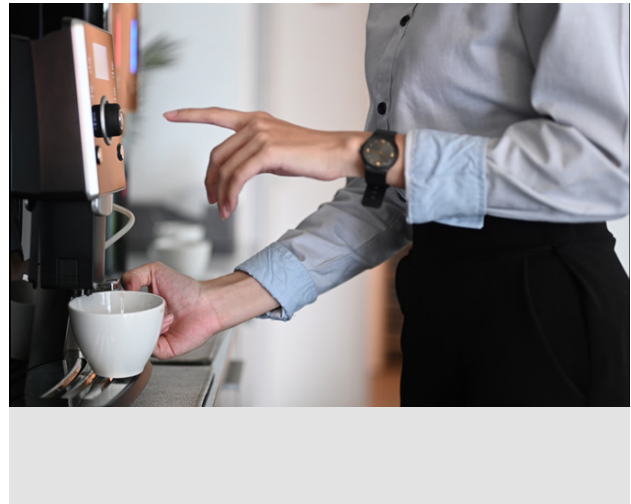
Disgrifiad o'r llun: Aelod o staff yn paratoi rota.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn dal clipfwrdd ac yn gweithio ar bortffolio.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn gwnued paned o goffi.

Geiriau

Gwnes i goffi i'r staff eraill.

Gwnes i gwrs iechyd a diogelwch.

Gwnes i'r rota.

Gwnes i waith ar y portffolio.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 4)

Mae gwahanol weithwyr yn defnyddio "Gwnes i" i ddisgrifio beth wnaethon nhw yn y gwaith bore 'ma. Darllenwch y trawsgrifiad.

- Gwnes i archebu stoc newydd i'r stordy.
- Gwnes i weithio tu allan ar yr iard.
- Gwnes i aros yn y swyddfa ac ateb y ffôn.
- Gwnes i ddysgu sgiliau newydd.
- Gwnes i lenwi ffurflenni.
- Gwnes i drefnu cyfarfodydd.
- Gwnes i siarad â'r staff eraill.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 5)

Parwch hanner cyntaf ac ail hanner y brawddegau.

Gwnes i baratoi'r ystafell...	
Gwnes i'r cwrs...	
Gwnes i ginio...	
Gwnes i ffonio'r mentor...	

i siarad am y prosiect.

ar Zoom.

ar gyfer y cyfarfod.

i Sara.

(Sgrîŋ 6)

Darllenwch y brawddegau.

Fe wnes i drefnu parti'r staff.

Fe wnes i'r gwaith i gyd.

Mi wnes i drefnu parti'r staff

Mi wnes i'r gwaith i gyd.

(Sgrîn 7)

Darllenwch y geiriau.

Tystiolaeth

Evidence

Sgiliau digidol

Digital skills

Gweithio mewn tîm

Working in a team

Sgiliau cyfathrebu

Communication skills

Datrys problemau

Problem solving

(Gweithgaredd) (Sgrîn 8)

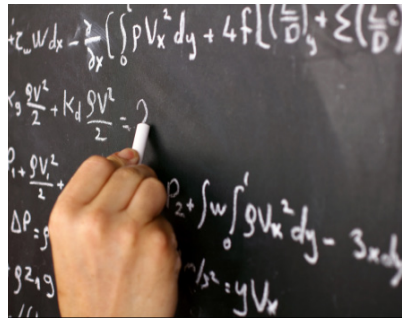
Parwch y termau Cymraeg a'r rhai Saesneg.

Disgrifiad o'r llun: Pentwr o lyfrau.

Evidence

Disgrifiad o'r llun: Bwrdd du gyda fformiwlâu wedi eu hysgrifennu arno.

Problem solving

Disgrifiad o'r llun: Pobl yn gweithio o gwmpas desg.

Working in a team

Disgrifiad o'r llun: Pobl yn eistedd a sgwrsio.

Communication skills

Disgrifiad o'r llun: Dyn o flaen cyfrifiadur.

Digital skills

Geiriau

Tystiolaeth

Datrys problemau

Gweithio mewn tîm

Sgiliau cyfathrebu

Sgiliau digidol

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 9)

Rydyn ni wedi gweld yn barod ein bod ni'n gallu defnyddio "Gwnes i" wrth siarad am bethau rydyn ni wedi gwneud yn y gorffennol.

- Archebais i stoc newydd i'r stordy.
- Gweithiais i tu allan ar yr iard.
- Arhosais i yn y swyddfa ac atebais i'r ffôn.
- Dysgais i sgiliau digidol newydd.
- Siaradais i am y dystiolaeth ar gyfer y portffolio gyda fy nhiwtor.
- Trafodais i iechyd a diogelwch yn y gwaith gyda'r staff eraill.

(Gweithgaredd) (Sgrîf 10)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau cywir.

A: Helo Sam, beth wnest ti yn y gwaith bore 'ma?

B: Wel, i ddechrau, _____ rai o'r e-byst ac _____'r rhai mwyaf pwysig.

A: Beth wnest ti wedyn?

B: _____ â Mrs Daniels ar y ffôn.. _____ fy adolygiad gyda hi.

A: Da iawn. Wnest ti rywbeth arall?

B: Wel, _____ drwy'r bocsys yn y stordy a _____ bob bocs gwag allan o'r ffordd.

A: Ardderchog! Rwyt ti wedi bod yn brysur, Sam.

darllenais i

atebais i

Siaradais i

Trafodais i

edrychais i

symudais i

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 11)

Nesa, rydyn ni'n mynd i edrych ar fwy o enghreifftiau o siarad am bethau y gorffennol. Darllenwch y trawsgrifiad.

Er mwyn gallu trafod y gorffennol, rydyn ni'n defnyddio geiriau o'r enw **berfau**. Yn syml, berfau yw unrhyw eiriau sy'n dangos i ni beth sy'n **digwydd**. Er enghraifft:

- Siarad
- Anfon
- Symud
- Edrych

Fel rydyn ni wedi gweld yn barod, rydyn ni'n gallu rhoi **-ais** i ar ddiwedd y berfau hyn er mwyn siarad am bethau rydyn ni wedi gwneud yn y gorffennol.

Er enghraifft:

- Siarada**ais i**
- Anfona**ais i**
- Symuda**ais i**
- Edrycha**is i**

Felly, weithiau, rydyn ni'n gallu ychwanegu **-ais** i a dyna ni! Mae mor hawdd â hynny!

Dro arall, mae angen i ni newid y ferf ychydig bach cyn i ni ychwanegu **-ais i**.

Edrychwch ar yr enghreifftiau hyn:

- Gyda gair fel **bwyta**, rydyn ni'n gollwng y llythyren "a" cyn ychwanegu **-ais** > bwyta**is i**
- Gyda gair fel **codi**, rydyn ni'n gollwng y llythyren "i" cyn ychwanegu **-ais** > coda**is i**
- Os yw gair yn gorffen gydag "o", fel yn **cofio**, rydyn ni'n gollwng y llythyren "o" cyn ychwanegu **-ais** > cofia**is i**
- Gyda gair fel **ysgrifennu**, rydyn ni'n gollwng y llythyren "u" cyn ychwanegu **-ais** > ysgrifenna**is i**.

Felly, os oes gair yn gorffen gydag un o'r llythrennau hyn:

- **a, e, i, o, u, w, y** (llafariaid/vowels)

rydyn ni'n gollwng y llythyren olaf cyn ychwanegu **-ais i**.

Ydych chi'n gallu meddwl am fwy o enghreifftiau? Beth am...

- **golchi** > golcha**is i**
- **anghofio** > anghofia**is i**

a

- **cysgu** > cysga**is i**

Sylwch mai'r llythyren **olaf** yn unig sy'n cael ei cholli. Felly gyda gair fel **gweithio**, dim ond yr "o" ar y diwedd sy'n cael ei gollwng:

- gweithio > gweith**ais i**

Dyma fwy o enghreifftiau tebyg:

- ffonio > ffon**ais i**
- teipio > teip**ais i**
- clirio > clir**ais i**

(Gweithgaredd) (Sgrîn 12)

Ysgrifennwch yr ateb bob tro.

e.e. Gweithio:

Ddoe, gweithiais i o naw o'r gloch i chwech o'r gloch.

1. Ffonio:

_____ Aled bore 'ma i drefnu apwyntiad.

2. Ysgrifennu:

_____ e-bost at Mrs Reeves heddiw i ofyn am y ffurflen.

3. Gyrru:

_____ i'r coleg ddoe.

4. Defnyddio:

_____ fy sgiliau cyfathrebu i siarad â'r cleient.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 14)

Dewiswch y geiriau cywir er mwyn gorffen y ddeialog.

Mentor: Rwyf ti'n gwneud yn dda Nia. Mae llawer o dystiolaeth yn y portffolio ond dw i'n meddwl bod angen mwy am dy sgiliau digidol di.

Nia: Wel, a dweud y gwir, mis diwetha _____ sut i greu proffil ar LinkedIn.

Mentor: O mae hynny'n wych! Oes unrhyw beth arall?

Nia: Oes, achos wythnos diwetha, _____ i gwrs am Outlook.

Mentor: Wel, da iawn.

Nia: Hefyd, _____ Hannah i recordio fideo ac _____ i'r fideo drwy WeTransfer.

Mentor: Da iawn ti. Mae'r pethau hyn i gyd yn ddefnyddiol.

gwnes i

dysgais i

anfonais i

helpais i

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 15)

Rydyn ni wedi gweld bod angen newid rhai berfau pan ydyn ni eisiau siarad am y gorffennol. Nawr rydyn ni'n mynd i edrych ar rai berfau eraill sy'n newid mewn ffyrdd gwahanol. Darllenwch y trawsgrifiad.

Rydyn ni wedi gweld yn barod ein bod ni'n ychwanegu **-ais** at ferfau er mwyn siarad am y gorffennol.

Rydyn ni hefyd wedi gweld bod angen gollwng llafariad (vowel) ar y diwedd cyn ychwanegu **-ais**. Er enghraifft, mae **penderfynu** yn newid i > **penderfynais i**.

Nawr rydyn ni'n mynd i edrych ar rai berfau eraill, sydd angen eu newid mewn ffyrdd gwahanol cyn ein bod ni'n rhoi **-ais** ar y diwedd.

Gadewch i ni edrych ar y gair **clywed** i ddechrau. Gyda'r gair clywed, rydyn ni'n gollwng yr **-ed** ar y diwedd ac yna'n rhoi **-ais** i yn lle hynny:

Felly mae **clywed** yn troi'n > **clywais i**. Er enghraifft:

- **Clywais i** fod y rota wedi newid.
Neu
- **Clywais i** am y swydd newydd ddoe.

Mae **yfed** yn gweithio mewn ffordd debyg ac yn newid i > **yfais i**. Er enghraifft:

- **Yfais i** baned cyn i neb arall gyrraedd y gwaith.

Mae **rhedeg** yn ferf arall lle rydyn ni'n gollwng y llythrennau olaf. Y tro yma, rydyn ni'n gollwng **-eg** gan droi **rhedeg** yn **rhedais i**.

Ydych chi'n gallu meddwl am ferf arall?

Beth am **gweld**?

Drwy ollwng y **d** ar y diwedd, mae **gweld** yn troi'n **gwelais i**. Er enghraifft:

- **Gwelais i** Tom yn y dderbynfa bore 'ma.

Felly... Gadewch i ni weld...Ydych chi'n cofio sut i newid y berfau yma?

Clywed

Yfed

Rhedeg

Gweld

Ie, dyna chi! Maen nhw'n newid i:

Clywed > **Clywais i**

Yfed > **Yfais i**

Rhedeg > **Rhedais i**

Gweld > **Gwelais i**

Mae rhai berfau eraill lle rydyn ni'n newid y llythrennau, yn lle gollwng llythrennau, cyn ychwanegu **-ais**. Un amlwg yw **dechrau**.

Rydyn ni'n newid **dechrau** i **dechreu-** cyn rhoi **ais**. Felly "*I started*" neu "*I began*" ydy **dechreuais** i. Er enghraifft:

- **Dechreuais** i weithio am wyth o'r gloch bore 'ma.

neu

- **Dechreuais** i fy lleoliad gwaith i yn Ebrill.

lawn 'te...

Beth am edrych ar un ferf fach arall cyn i ni fynd ati i ymarfer...?

Gorffen ydy'r ferf y tro yma.

A gyda **gorffen**, rydyn ni'n ychwanegu llythyren at ddiwedd y ferf, yn lle tynnu llythyren. Yn syml, rydyn ni'n ychwanegu **n** arall. Felly, mae gorffen yn newid i **gorffenn-** ac yna'n troi'n **gorffennais** i.

Nawr 'te, dewch i ni adolygu. Ydych chi'n cofio sut i newid **dechrau**? Ie, dyna ni! Mae dechrau yn newid i dechreuais i.

A beth am y gair **gorffen**? Ie, dyna chi! Y cyfan sydd ei angen yw ychwanegu **n** arall, fel bod **gorffen** yn troi'n **gorffennais** i.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 16)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau.

1. _____ fod gweithiwr newydd yn dechrau yma cyn hir.

2. _____ Dewi yn y swyddfa gyllid cyn cinio.

3. _____ bob darn o waith erbyn diwedd yr wythnos.

4. _____ weithio mewn lleoliad gwahanol mis diwetha.

Gorffennais i

Clywais i

Gwelais i

Dechreuais i

(Gweithgaredd) (Sgrîn 17)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau.

e.e. Rhedeg
Rhedais i i ddal y bws i'r gwaith.

1. Dechrau:
_____ ddeall y gwaith yn well ar ôl i Helen egluro.

2. Gweld:
_____ fod Clara yn brysur.

3. Clywed:
_____ am y prosiect ddoe.

4. Gorffen:
_____ weithio am 4 o'r gloch ddoe.

Trawsgrifiad (Sgrîn 18)

Dyma Alice yn ateb cwestiwn mewn cyfweiliad. Mae'r panel wedi gofyn iddi siarad am ei sgiliau cyfathrebu. Ydych chi'n gallu cyfrif faint o weithiau mae hi'n defnyddio berfau'n gorffen gyda "-ais i"?

Pan ddechreuais i weithio fel prentis adeiladu, gwelais i'n gyflym fod gwrando'n bwysig iawn er mwyn i fi wella fel adeiladwr. Ar y dechrau, adeiladais i wal yn anghywir a hynny jyst achos mod i heb wrando'n iawn. Tynnais i'r wal i lawr a dechreuais i eto, ond gwastraffais i amser y cwmni ac felly dysgais i bryd hynny pa mor bwysig ydy gwrando. Sylweddolais i'n gyflym hefyd ei bod hi'n bwysig bod yn barod i ofyn cwestiynau. Roedd y gweithwyr eraill yn brofiadol iawn, felly drwy ofyn cwestiynau iddyn nhw, llwyddais i i ddatblygu fy sgiliau adeiladu.

Trawsgrifiad (Sgrîn 19)

Faint o weithiau wnaethoch chi ddarllen geiriau'n gorffen gyda "ais i"? Dyma'r berfau.

1. dechreuais i
2. gwelais i
3. adeiladais i
4. tynnais i
5. dechreuais i
6. gwastraffais i
7. dysgais i
8. sylweddolais i
9. llwyddais i

Felly os gwnaethoch chi gyfrif 9, da iawn chi!

(Sgrîf 20)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Beth ddysgoch chi ar y cwrs?

Pryd gorffennoch chi'r cyfarfod?

Ble clywoch chi am y swydd?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 21)

Parwch y cwestiynau a'r atebion.

Pwy weloch chi?	
Pryd sylwoch chi fod problem?	
Beth ysgrifennoch chi?	
Sut prynoch chi'r pethau yma?	

Gwelais i Ashley.

Sylwais i ddydd Llun.

Ysgrifennais i e-bost.

Prynais i bopeth ar-lein.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 22 a 23)

Darllenwch y ddeialog a dewiswch y geiriau cywir i gwblhau'r sgwrs.

A: P'nawn da. _____ stoc newydd gyda chi wythnos ddiwetha ond yn anffodus does dim byd wedi cyrraedd eto.

B: P'nawn da. Beth ydy rhif eich archeb?

A: 9103934

B: Diolch. Pryd _____ eich archeb?

A: Anfonais i bopeth ddydd Llun diwetha.

B: A sut cysylltoch chi gyda ni?

A: _____ e-bost ond _____ i wedyn hefyd.

B: Iawn, dw i'n mynd i edrych ar hyn nawr a ffonio 'nôl. Rhowch bum munud i fi.

A: Popeth yn iawn. Diolch.

Archebais i

anfonoch chi

Anfonais i

ffoniais i

(Sgrîn 24)

Sylwch fod nifer fach iawn o ferfau sy'n dilyn patrwm eitha gwahanol i'r arfer.

Darllenwch yr enghreifftiau.

Mynd

Es i (*I went*)

Cael

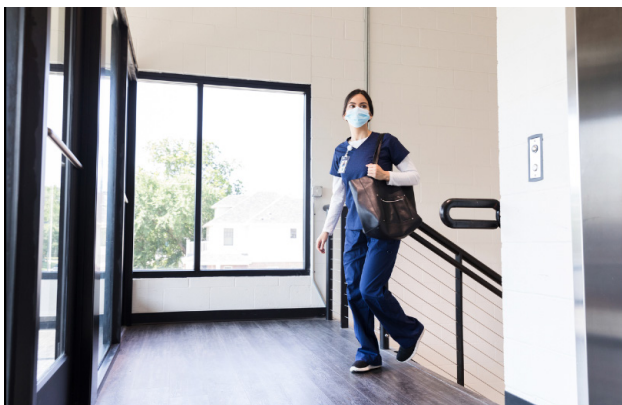
Ces i (*I had*)

Dod

Des i (*I came*)

(Sgrîŋ 25)

Darllenwch y brawddegau.

Des i i'r gwaith yn gynnar.

Ces i farc da.

Es i i'r caffi amser cinio.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 26)

Parwch y brawddegau Cymraeg a Saesneg.

I had the salary at the end of the month.

I went to the helpdesk lunchtime.

I came here yesterday.

I went to the yard to speak to Menna.

Es i i'r iard i siarad â Menna.

Des i yma ddoe.

Es i i'r ddesg gymorth amser cinio.

Ces i'r cyflog ar ddiwedd y mis.

(Gweithgaredd) (Sgrîf 27)

Dewiswch y ferf gywir i lenwi'r bwlch bob tro.

1. _____ i ddiwrnod i ffwrdd o'r gwaith ddoe!

2. _____ i i weld y tiwtor ddydd Mercher.

3. _____ i newyddion da wythnos 'ma.

4. _____ i asesiad heddiw.

Ces

Gwnes

Es

(Sgrîf 29)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Fe es i ar y trê.

Fe orffennais i'r gwaith.

Mi es i ar y bws.

Mi ddechreuais i'r prosiect.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 30)

Dyma rai prentisiaid yn esbonio beth wnaethon nhw yn y gwaith ddoe. Sylwch sut maen nhw'n siarad yn y gorffennol ac yn defnyddio llawer o'r pethau rydyn ni wedi bod yn ymarfer.

A) Shw mae? Dw i'n gweithio i gwmni adeiladu.

Ces i ddiwrnod prysur ddoe.

Gweithiais i gydag un person arall i osod patio mewn gardd.

Roedd y tywydd yn braf, felly gwnes i ddiwrnod hir ond mwynheais i'r profiad.

B) Sut dach chi?

Prentis Gwasanaethau Cyhoeddus ydw i.

Ddoe, es i i'r coleg.

Gwnes i gwrs cymorth cyntaf.

Roedd yn ddefnyddiol iawn.

Dysgais i lawer o bethau pwysig ar gyfer y gwaith, yn cynnwys sut i wneud CPR.

C) Helo, dw i'n gweithio mewn cartref preswyl.

Yn y bore, helpais i rai o'r cleientiaid i ymolchi a gwisgo.

Ac yn y prynhawn, gwnes i sesiwn greffttau gyda rhai ohonyn nhw yn yr ystafell fyw.

(Sgrîn 31)

Nawr dyma amser i feddwl. Sut byddech chi'n ateb y cwestiwn "Beth wnaethoch chi yn y gwaith wythnos ddiwetha?" Meddyliwch am o leiaf 10 peth gallech chi ei ddweud. Mae rhai enghreifftiau yma i helpu. Ewch amdani!

Gwnes i

Es i

Ces i

Dechreuais i

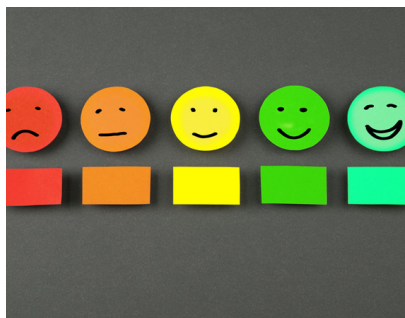
Gorffennais i

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Sgrîn 32)

Darllenwch y geiriau.

Adborth

Hyfforddiant

Cyfweliad

Cynnydd

(Gweithgaredd) (Sgrîn 33)

Llenwch y bylchau.

Ces i ddiwrnod llawn heddiw. I ddechrau, gwnes i _____ ar Teams. Dw i'n teimlo 'mod i'n gwneud _____ da gyda fy sgiliau digidol nawr. Wedyn, es i i'r ysgol gynradd yn y dre' i gael _____. Maen nhw'n chwilio am rywun i helpu yn y clwb brecwast. Ces i _____ da ar ôl y cyfweiliad, felly dw i'n gobeithio'n fawr 'mod i wedi cael y swydd!

hyfforddiant

cyfweiliad

adborth

cynnydd

(Sgrîŋ 34)

Darllenwch y brawddegau.

Ro'n i eisiau gofyn cwestiwn.

Ro'n i'n gobeithio gadael yn gynnar ddoe.

Ro'n i'n hapus gyda'r adborth.

(Sgrîŋ 35)

Darllenwch y brawddeg.

Ro'n i ar y ffôn.

Roeddwn i ar y ffôn hefyd!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 36)

Parwch y brawddegau a'r lluniau.

Disgrifiad o'r llun: Dwy fenyw yn dod oddi ar awyren.

Disgrifiad o'r llun: Dyn ar y ffôn.

Disgrifiad o'r llun: Pobl mewn cyfarfod.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn sefyll wrth y dderbynfa.

Brawddegau

Ro'n i'n meddwl bod yr hyfforddiant yn dda.

Ro'n i'n siŵr bod y ffôn ar y ddesg.

Ro'n i'n meddwl bod Sam ar wyliau heddiw.

Ro'n i'n gwybod bod Mrs Lewis yn y dderbynfa.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 37)

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg.

Ro'n i'n brysur ddoe.

Ro'n i mewn cyfweiliad ddoe.

Ro'n i yn y dref drwy'r dydd.

Ro'n i ar wyliau wythnos ddiwetha.

I was busy yesterday.

I was in town all day.

I was in an interview yesterday.

I was on holiday last week.

Trawsgrifiad (Sgrîn 38)

Rydyn ni hefyd yn gallu defnyddio “Ro’n i” i drafod pethau sydd wedi digwydd dros gyfnod o amser (*over a period of time*). Sylwch sut mae Jon yn defnyddio “Ro’n i” i drafod lleoliad gwaith wnaeth e/o yn y gorffennol.

Ddwy flynedd yn ôl, ro’n i’n gwneud prentisiaeth lechyd a Gofal. Ro’n i’n gweithio mewn canolfan ddydd lle roedd pobl yn gallu dod i gael help a chwmni. Ro’n i’n canu gyda nhw, yn gwneud cwis weithiau, ac yn gwneud crefftau gyda nhw hefyd. Ro’n i’n gweithio yno pedwar diwrnod bob wythnos. Ro’n i’n mwynhau’n fawr. Ro’n i’n cael llawer o bleser yn gweld y cleientiaid yn ymlacio a chael hwyl. Weithiau, ro’n i’n helpu i drefnu tripiâu iddyn nhw, fel trip i’r traeth neu drip i fferm.

Ro’n i’n teimlo fel mod i wedi gwneud cynnydd da yn ystod fy amser fel prentis. Ar ôl gorffen y cwrs, ro’n i’n gwybod ‘mod i eisiau para i weithio ym maes ieuchyd a gofal. Felly dw i nawr yn hyfforddi i fod yn nyrs a dw i wrth fy modd.

(Sgrîŋ 39)

Nawr dyma amser i feddwl. Meddyliwch am rywle ro'ch chi'n arfer gweithio neu rywle ro'ch chi'n arfer astudio.

Sut gallech chi ddefnyddio brawddegau'n dechrau gyda "Ro'n i" i drafod hyn? Ewch amdani!

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

Trawsgrifiad (Sgrîn 40)

Rydych chi wedi ymarfer sawl ffordd o siarad am eich gwaith yn y gorffennol. Dyma gyfle nawr i adolygu wrth orffen. Bydd angen ateb cwestiynau sydd ar y dudalen nesaf.

Cyfwelydd:

Croeso i'r cyfweiliad, Anwen, a diolch am wneud cais i weithio gyda ni. I ddechrau, ga' i ofyn i chi esbonio pam rydych chi eisiau gweithio i ni fel swyddog tân...neu fire officer yn Saesneg?

Person ifanc:

Wel, mae gen i ddiddordeb mawr ers blynyddoedd mewn bod yn swyddog tân. Gwnes i BTEC mewn Gwasanaethau Cyhoeddus yn yr ysgol pan o'n i'n 16 oed ac wedyn penderfynais i wneud prentisiaeth. Fel rhan o'r brentisiaeth, ces i leoliad gwaith gyda'r gwasanaeth tân. Ro'n i'n rhoi cyngor i fusnesau am sut i gadw adeiladau'n ddiogel rhag tân. Dysgais i lawer o sgiliau newydd, fel sut i gyfathrebu'n well a sut i ddatrys problemau. Ro'n i'n hoffi'r gwaith yn fawr. Nawr dw i eisiau defnyddio a datblygu fy sgiliau i weithio fel swyddog tân a helpu mwy o bobl.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 41)

Dewiswch y gair cywir i gwblhau pob brawddeg.

1. "_____ BTEC mewn Gwasanaethau Cyhoeddus."

2. "_____ leoliad gwaith gyda'r gwasanaeth tân."

3." Wedyn _____ wneud prentisiaeth"

Ces i

Gwnes i

Ro'n i

Penderfynais i

Dysgais i

(Gweithgaredd) (Sgrîn 42)

Dewiswch y gair cywir i gwblhau pob brawddeg.

1. "_____ 'n rhoi cyngor i fusnesau."

2. "_____ lawer o sgiliau newydd"

3." Ar y cyfan, _____ 'n hoffi'r gwaith yn fawr."

Ces i

Gwnes i

Ro'n i

Penderfynais i

Dysgais i

Da iawn am gwblhau Uned 3.

Rydych chi wedi cwblhau Uned 3.

Rydych chi wedi ymarfer:

- trafod y gorffennol
- siarad am sgiliau a phrofiadau yn y gwaith
- gwyllo / gwrando ar bobl eraill yn trafod eu sgiliau a'u profiadau
- sgiliau darllen
- dysgu ac ymarfer geirfa gwaith

Ardderchog! Daliwch ati!

Uned 4

Trafod Ein Hunain a'r Dyfodol

Yn yr uned yma, rydyn ni'n mynd i ymarfer:

- trafod ein nodweddion personol (*personal characteristics*) wrth ystyried y dyfodol a byd gwaith
- trafod ein gobeithion am y dyfodol (*hopes for the future*)
- gofyn ac ateb cwestiynau gan ddefnyddio berfau yn y dyfodol a'r amodol
- geirfa
- deialogau
- sgiliau siarad
- sgiliau darllen
- sgiliau gwylio
- sgiliau gwrando

Ewch amdani! Ymlaen â ni!

(Sgrîn 2)

Darllenwch yr enghreifftiau. Tybed sawl un o'r nodweddion hyn sy'n wir amdanoch chi?

Person sy'n mwynhau gweithio'n
annibynnol (*independent*)

Unigolyn sy'n hoffi cydweithio ag eraill

Cymeriad sy'n barod i weithio'n galed

Unigolyn sy'n dwlu ar waith ymarferol
(*practical*)

Cymeriad sy'n gyfarwydd â gweithio oriau
hir

Person sy'n gallu addasu i bob sefyllfa

Unigolyn sy'n berchen ar sgiliau
Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu
(*ICT skills*)

(Gweithgaredd) (Sgrîn 3)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Grŵp o bobl mewn swyddfa yn cael cyfarfod.

Unigolyn sy'n...

mwynhau mewn tîm

☐

hoffi gweithio allan yn yr awyr agored

☐

gallu cyfrannu syniadau'n hyderus

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 4)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Nyrs yn gwenu.

Person sy'n...

gallu gweithio oriau hir

☐

hoffi gweithio mewn tawelwch

☐

gyfarwydd â (*used to*) gweithio o dan bwysau

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 5)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Athrawes mewn dosbarth o blant.

cymeriad sy'n...

gallu ysbrydoli (*inspire*) plant bach

☐

gallu addasu (*adapt*) i bob sefylla

☐

mwynhau delio â chwsmeriaid

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 6)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Rheolwr yn siarad ag aelod o staff mewn archfarchnad.

Unigolyn sy'n...

gyfarwydd â hyfforddi prentisiaid

☐

berchen ar sgiliau tîm

☐

mwynhau gweithio'n annibynnol (*independent*)

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 7)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Gweithiwr yn gwisgo siaced lachar ar lawr y ffatri.

Unigolyn sy'n...

hoffi gweithio mewn swyddfa

☐

berchen ar sgiliau ymarferol

☐

hapus i fod yn hyblyg (*flexible*) gydag oriau gwaith

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 8)

Ticiwch 2 nodwedd bersonol fyddai eu hangen ar gyfer y swydd isod.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn ateb y ffôn ac yn cymryd nodiadau.

Unigolyn sy'n...

mwynhau gweithio sifftiau nos

☐

berchen ar sgiliau cyfathrebu

☐

hoffi cadw swyddfa'n drefnus

☐

(Sgrîn 9)

Dyma fanc o ansoddeiriau defnyddiol gallwch chi eu defnyddio i ddisgrifio chi eich hunain.

amyneddgar
(*patient*)

cymwynasgar
(*obliging / helpful*)

gonest
(*honest*)

brwdfrydig
(*enthusiastic*)

dibynadwy
(*reliable*)

gweithgar
(*diligent*)

bywiog
(*lively*)

poblogaidd
(*popular*)

penderfynol
(*determined*)

call
(*sensible*)

profiadol
(*experienced*)

proffesiynol
(*professional*)

cefnogol
(*supportive*)

egniol
(*energetic*)

pwylllog
(*prudent*)

cwrtais
(*courteous*)

gofalus
(*careful*)

teg
(*fair*)

(Sgrîn 10)

Dyma fanc o ansoddeiriau defnyddiol gallwch chi eu defnyddio i ddisgrifio chi eich hunain.

chwilfrydig
(*curious*)

hyblyg
(*flexible*)

ymarferol
(*practical*)

dawnus
(*gifted / talented*)

hyderus
(*confident*)

trefnus
(*orderly / organised*)

deallus
(*intelligent / wise*)

medrus
(*capable*)

uchelgeisiol
(*ambitious*)

dewr
(*brave*)

prydlon
(*punctual*)

taclus
(*tidy*)

cyfeillgar
(*friendly*)

gofalgar
(*mindful*)

talentog
(*talented*)

cyfrifol
(*responsible*)

(Sgrînn 12)

Darllenwch y cwestiynau a meddyliwch, beth yw'r ateb sy'n wir amdanoch chi.

Wyt ti'n berson dewr?

Wyt ti'n unigolyn taclus?

Wyt ti'n unigolyn call (*sensible*)?

Wyt ti'n gymeriad gonest?

Wyt ti'n hoffi gweithio o fewn tîm?

Wyt ti'n hoffi bod yn brydlon (*punctual*)?

Wyt ti'n mwynhau cael cyfrifoldeb
(*responsibility*)?

Wyt ti'n gallu bod yn ddisgybledig
(*disciplined*)?

Wyt ti'n berson teg (*fair*)?

Wyt ti'n gymeriad penderfynol
(*determined*)?

Ydw / Nac ydw

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 13)

Fel rydych chi'n gwybod, rydyn ni'n defnyddio **Wyt ti?** pan mae'r sgwrs yn anffurfiol. Sylwch sut mae'r cyflogwr yn defnyddio **Ydych chi?** gyda'r prentis mewn cyfweiliad yn lle **Wyt ti?** er mwyn bod yn gwrtais ac yn ffurfiol.

Cyflogwr) Ydych chi'n berson sy'n hoffi gweithio yn yr awyr agored?

Prentis) Ydw. Dw i'n gyfarwydd â gweithio allan mewn pob math o dywydd!

Cyflogwr) Da iawn. Ydych chi'n unigolyn hyblyg?

Prentis) Ydw. Dw i'n gwybod sut mae addasu i bob sefyllfa.

Cyflogwr) O wir? Ydych chi'n mwynhau gweithio oriau hir felly?

Prentis) Nac ydw, ond weithiau mae'n rhaid i mi a dw i'n derbyn hynny.

(Sgrîn 14)

Amser ymarfer!

Meddyliwch beth yw eich nodweddion personol chi. Pa ansoddeiriau byddech chi'n eu dewis i ddisgrifio eich hun i gyflogwr neu i diwtor yn y coleg?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Sgrîŋ 15)

Y Treigladd Meddal.

Llythrennau		Llythrennau	
	P		B
	T		D
	C		G
	B		F
	D		Dd
	G		/
	Ll		L
	M		F
	Rh		R

(Gweithgaredd) (Sgrîn 18 & 19)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb sy'n cyfateb i'r llun.

Disgrifiad o'r llun: Person yn lliwio'i gwallt.

Hoffet ti liwio dy wallt?

Hoffwn

☐

Na hoffwn

☐

Disgrifiad o'r llun: Ffermwr yn bwydo lloi.

Hoffet ti fwydo'r lloi?

Hoffwn

☐

Na hoffwn

☐

Disgrifiad o'r llun: Person yn deialu 999 ar y ffôn.

Hoffet ti ffonio'r heddlu?

Hoffwn

☐

Na hoffwn

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 19 & 20)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb sy'n cyfateb i'r llun.

Disgrifiad o'r llun: Clowniaid ar y stryd,

Hoffet ti weithio mewn ysbyty?

Hoffwn ☐

Na hoffwn ☐

Disgrifiad o'r llun: Adeiladwr yn gweithio mewn adeilad.

Hoffet ti weithio ar safle adeiladu?

Hoffwn ☐

Na hoffwn ☐

Disgrifiad o'r llun: Cogydd yn siarad â chwsmeriaid.

Hoffet ti gwrdd â'r cogydd?

Hoffwn ☐

Na hoffwn ☐

Disgrifiad o'r llun: Plentyn yn cysgu ar ben pentwr o lyfrau.

Hoffet ti glywed stori?

Hoffwn ☐

Na hoffwn ☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 21, 22, 23, 24)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb sy'n cyfateb i'r llun.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn siarad â dyn a menyw.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Athrawes yn siarad â phlentyn.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Dyn a menyw yn siarad â'i gilydd.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Bòs yn siarad ag aelod o staff.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 25, 26, 27, 28)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb sy'n cyfateb i'r llun.

Disgrifiad o'r llun: Aelod o staff mewn awyren yn siarad â dau ddyn.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Plentyn yn chwarae.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Dyn ifanc yn gweithio mewn siop ac yn siarad â chwsmer hŷn.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

Disgrifiad o'r llun: Barbwr ifanc yn siarad â chwsmer hŷn.

Hoffet ti?

☐

Hoffech chi?

☐

(Sgrîf 29)

Darllenwch y cwestiwn ac atebion posib.

Beth hoffet ti wneud yn y dyfodol?

Hoffwn i weithio ar fferm fy nhad.

Hoffwn i weithio gyda phlant bach.

Hoffwn i deithio'r byd.

Hoffwn i ddysgu mewn ysgol uwchradd.

Hoffwn i ofalu am yr henoed.

Hoffwn i fod yn ddyn tân.

Hoffwn i reoli fy musnes fy hun.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 30)

Mae'r hyn hoffen ni wneud yn y dyfodol yn dibynnu ar lawer iawn o bethau, e.e. llwyddiant mewn arholiadau, graddau, arian, iechyd ac yn y blaen. Wrth sôn am ein gobeithion am y dyfodol gallwn ddefnyddio ffurf yr amodol: **Taswn i'n...baswn i'n....**

Darllenwch sylwadau'r myfyrwyr.

Cwestiwn:

Beth hoffech chi wneud yn y dyfodol?

Ateb:

Taswn i'n llwyddo i dderbyn graddau da,

baswn i'n hoffi mynd i'r Brifysgol i astudio lechyd a Gofal.

Hoffwn i ofalu am blant bach yn y dyfodol.

(Sgrîŋ 31)

Dyma fyfyrwr arall.

Cwestiwn:

Beth hoffech chi wneud yn y dyfodol?

Ateb:

Taswn i'n gallu casglu digon o arian, baswn i'n mynd ar daith o gwmpas America am flwyddyn.

Hoffwn i ddringo mynyddoedd yr Andes a sefyll wrth ymyl yr Hafn Fawr.

(Sgrîf 32)

Dyma fyfyrwr arall.

Cwestiwn:

Beth hoffech chi wneud yn y dyfodol?

Ateb:

Taswn i'n cael cynnig lle yn y coleg, baswn i'n hyfforddi i fod yn adeiladwr.

Hoffwn i weithio ar safle adeiladu gyda chwmni adeiladu mawr.

(Sgrîn 33)

Dyma fanc o eiriau a thermau defnyddiol y gallwch chi eu defnyddio wrth drafod eich gobeithion chi am y dyfodol.

cynllunio
to plan / planning

fy natblygiad personol
my personal development

datblygu fy sgiliau
to develop / developing my skills

fy natblygiad proffesiynol
my professional development

dymuno
to wish for / wishing for

gobeithio
to hope / hoping / hopefully

ehangu fy ngorwelion
to expand / expanding my horizons

hunanddisgyblaeth
self-discipline

fy nghynllun(iau)
my plan(s)

hyfforddiant
training

(Sgrîn 34)

Dyma fanc o eiriau a thermau defnyddiol y gallwch chi eu defnyddio wrth drafod eich gobeithion chi am y dyfodol.

llwyddiannus
successful

penderynu
to decide / deciding

llwyddo
to succeed / succeeding

profiad(au)
experience (s)

magu hunanhyder
to develop / developing self-confidence

uchelgais
ambition

penderyniad(au)
decision(s)

uchelgeisiol
ambitious

(Gweithgaredd) (Sgrîn 35)

Parwch y termau Cymraeg â'r termau Saesneg.

cynllunio	
fy natblygiad personol	
dymuno	
datblygu fy sgiliau	
fy nghynllun(iau)	
ehangu fy ngorwelion	

<i>to plan / planning</i>	<i>to wish for / wishing for</i>
<i>to develop / developing my skills</i>	<i>my personal development</i>
<i>my plan(s)</i>	<i>to expand / expanding my horizons</i>

(Gweithgaredd) (Sgrîn 36)

Parwch y termau Cymraeg â'r termau Saesneg.

fy natblygiad proffesiynol	
llwyddiannus	
hunanddisgyblaeth	
gobeithio	
llwyddo	
hyfforddiant	

<i>my professional development</i>	<i>to hope / hoping</i>
<i>training</i>	<i>successful</i>
<i>to succeed / succeeding</i>	<i>self-discipline</i>

(Gweithgaredd) (Sgrîn 37)

Parwch y termau Cymraeg â'r termau Saesneg.

penderyniad(au)	
penderynu	
uchelgeisiol	
uchelgais	
magu hunanhyder	
profiad(au)	

<i>experience(s)</i>	<i>to decide / deciding</i>
<i>to develop / developing self-confidence</i>	<i>ambition</i>
<i>ambitious</i>	<i>decision(s)</i>

(Gweithgaredd) (Sgrîn 38)

Ysgrifennwch y geiriau yn y bylchau.

Disgrifiad o'r llun: Arian mân ac arian papur ar y bwrdd.

Taswn i'n...

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn eistedd ac yn edrych ar pyramidiau yn y pellter.

Baswn i'n...

Geiriau

llwyddo yn fy arholiadau

teithio'r byd

magu hunan hyder

arbed digon o arian

gweithio mewn siop trin gwallt

(Gweithgaredd) (Sgrîn 39)

Ysgrifennwch y geiriau yn y bylchau.

Disgrifiad o'r llun: Prentis yn derbyn hyfforddiant.

Taswn i'n...

Disgrifiad o'r llun: Prentis yn gwenu.

Baswn i'n...

Geiriau

profiad

datblygu fy sgiliau

penderfynu

cael hyfforddiant

gweithio ar fferm

(Gweithgaredd) (Sgrîn 40)

Ysgrifennwch y geiriau yn y bylchau.

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn cynllunio ar bapur.

Taswn i'n...

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn dal tystysgrif.

Baswn i'n...

Geiriau

cael hyfforddiant

gallu llwyddo yn fy arholiadau

gobeithio am y gorau

cynllunio'n ofalus

gwastraffu amser

(Gweithgaredd) (Sgrîn 41)

Parwch y ddau hanner.

Taswn i'n unigolyn amyneddgar...	
Taswn i'n berson dewr...	
Taswn i'n unigolyn ymarferol...	
Taswn i'n berson trefnus...	

baswn yn gweithio gyda phlant bach.

baswn i'n hyfforddi i fod yn ddiffoddwr tân.

baswn i'n hyfforddi i fod yn saer coed.

baswn i'n gweithio fel swyddog gweinyddol.

(Sgrînn 42)

Darllenwch y cwestiynau yma ac yna meddyliwch beth fyddai eich ateb chi yn onest i bob cwestiwn. 'Baswn' neu 'Na faswn'?

Taset ti'n mynd i lwerddon, faset ti'n teithio ar fferi?

Taset ti'n mynd ar wyliau i Ffrainc, faset ti'n ymweld â'r Tŵr Eiffel?

Taset ti'n gweld yr actor Tom Holland yn siopa yn y dre, faset ti'n gofyn am ei lofnod?

Taset ti'n ennill y loteri, faset ti'n rhannu'r arian gyda rhywun?

Taset ti'n cysgu mewn pabell fis Tachwedd, faset ti'n oer?

Taset ti'n cael cynnig, faset ti'n chwarae pêl droed i Gymru?

Taset ti'n mynd i wyllo dy hoff fand yn perfformio mewn gig, faset ti'n hapus?

Taset ti'n gyfoethog, faset ti'n hapus?

Baswn / Na faswn

(Sgrîn 43)

Darllenwch y cwestiynau a'r atebion.

Beth yw dy freuddwyd di?
Beth yw eich breuddwyd chi?

Fy mreuddwyd i yw gweithio i'r
gwasanaeth ambiwlans.

Fy mreuddwyd i yw rheoli fy musnes fy
hun.

Fy mreuddwyd i yw bod yn drydanwr.

Fy mreuddwyd i yw gweithio ar y fferm
deuluol gyda phawb arall.

Fy mreuddwyd i yw mynd i'r coleg.

(Sgrîd 44)

Darllenwch y cwestiynau a'r atebion.

Beth yw dy uchelgais di?
Beth yw eich uchelgais chi?

Fy uchelgais i yw magu hunanhyder.

Fy uchelgais i yw cael swydd sy'n talu'n
dda.

Fy uchelgais i yw ennill graddau da.

Fy uchelgais i yw cael lle yn y brifysgol.

Fy uchelgais i yw datblygu fy sgiliau
personol.

(Sgrîn 45)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Hoffwn i gael gyrfa fel nyrs.

Fy uchelgais i yw cael swydd mewn siop
ddillad.

Fy mreuddwyd i yw cael gyrfa fel actor
mewn ffilmiau.

Taswn i'n llwyddo yn fy arholiadau,
baswn i'n cael gyrfa fel athro.

Fy mreuddwyd i yw bod yn feddyg.

Fy mreuddwyd i yw bod yn drydanwr.

(Sgrîn 46)

Amser ymarfer!

Meddyliwch, beth yw eich breuddwyd neu eich uchelgais chi? Ble hoffech chi fod mewn 5 neu 10 mlynedd?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Sgrîn 47)

Darllenwch y brawddegau.

Fy ngyrfa ddelfrydol i fyddai gweithio
gyda phobl ifanc.

Fy ngyrfa ddelfrydol i fyddai gweithio
mewn ysbyty.

Fy ngyrfa ddelfrydol i fyddai bod yn
rheolwr banc.

Fy ngyrfa ddelfrydol i fyddai gweithio
gydag anifeiliaid.

(Sgrîn 48)

Darllenwch y brawddegau.

Fy swydd ddelfrydol i fyddai gofalu am
yr henoed.

Fy swydd ddelfrydol i fyddai gweithio
mewn siop trin gwallt.

Fy swydd ddelfrydol i fyddai bod yn
adeiladwr.

Fy swydd ddelfrydol i fyddai actio
mewn theatr ddrama.

(Sgrînn 49)

Darllenwch y negeseuon brys yma sy'n sôn am y dyfodol.
Tybed sawl un ohonyn nhw sy'n wir amdanoch chi?

Bydda i'n (*I will / I will be*)

Bydda i'n gadael y swyddfa am bump o'r gloch.

Bydda i'n coginio pasta i swper nos yfory.

Bydda i'n dechrau fy swydd newydd ar ôl yr haf.

Bydda i'n cyrraedd y safle adeiladu am wyth o'r gloch.

Bydda i'n hwyr heno.

Bydda i'n mynd ar gwrs hyfforddi wythnos nesaf.

Bydda i'n cwrdd â fy nhiwtor am dri o'r gloch.

Bydda i'n codi'n gynnar yfory.

(Sgrîn 50)

Darllenwch y darn gan y lanhawraig yn ei chyfweliad gyda rheolwr cwmni glanhau.

Fyddda i ddim yn (*I will not / I will not be*)

Gadewch i mi wneud hyn yn glir! Byddda i'n glanhau'r ystafelloedd gwely, ond fyddda i ddim yn hwfro nac yn brwsio'r llawr. Fyddda i ddim yn gwagio'r biniau sbwriel a fyddda i ddim yn golchi'r llestri. Byddda i'n sychu'r llwch ymhob ystafell ond fyddda i ddim yn glanhau'r ystafell ymolchi. Byddda i'n golchi dillad a byddda i'n gosod y dillad ar y lein os bydd y tywydd yn sych. Fyddda i ddim yn smwddio. Fyddda i ddim yn gwagio'r peiriant golchi llestri. Fyddda i ddim yn bwydo'r ci ond byddda i yn rhoi dŵr i'r blodau. Byddda i'n paratoi swper i'r teulu ond byddda i'n gadael am bump o'r gloch a fyddda i ddim yn ôl tan ddeg o'r gloch y bore wedyn. Fyddda i ddim yn gweithio yn ystod y penwythnosau - byddda i'n ymlacio!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 51)

Ar ôl darllen y darn, llenwch y bylchau drwy ysgrifennu'r geiriau cywir yn y bocsys cywir.

Bydda i'n...

Fydda i ddim yn...

glanhau'r ystafelloedd gwely

brwsio'r llawr

golchi dillad

paratoi swper i'r teulu

gwagio'r biniau sbwriel

golchi'r llestri

bwydo'r ci

glanhau'r ystafell ymolchi

(Gweithgaredd) (Sgrîn 52)

Ar ôl darllen y darn, llenwch y bylchau drwy ysgrifennu'r geiriau cywir yn y bocsys cywir.

Bydda i'n...**Fydda i ddim yn...**

sychu'r llwch ymhob ystafell

smwddio

gosod y dillad ar y lein

hwfro

rhoi dŵr i'r blodau

gwagio'r peiriant golchi llestri

ymlacio

gadael am bump o'r gloch

gweithio yn ystod y penwythnosau

(Sgrîŋ 53)

Darllenwch y darn gan Siôn am yr hyn fydd e'n wneud heddiw.

Bore 'ma, bydda i'n mynd ar y bws i siopa am fwyd. Bydda i'n prynu llysiau a ffrwythau, a bydda i'n prynu llaeth hefyd achos does dim llawer ar ôl yn y tŷ. Bydda i'n coginio cyrri i swper heno felly bydda i'n prynu reis a chyw iâr. Mae'n rhaid i mi arbed arian felly fydda i ddim yn prynu potel o win heddiw, ond bydda i'n prynu ychydig o siocled! Bydda i'n casglu'r car o'r garej amser cinio a bydda i'n dod adre. Wedyn, bydda i'n cael brechdan a phaned o de a bydda i'n darllen nofel drwy'r prynhawn. Fydda i ddim yn meddwl am waith heddiw achos dydd Sadwrn yw hi.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 54)

Chi yw Siôn. Dewiswch Byddaf neu Na fyddaf.

Bydda i'n mynd ar y bws i siopa am fwyd.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n prynu llysiau a choffi.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n prynu potel o win.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n prynu siocled.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n coginio cyrri cig oen.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n casglu'r car o'r garej heno.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n darllen nofel.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐
Bydda i'n gweithio.	Byddaf ☐	Na fyddaf ☐

(Sgrînn 55)

Edrychwch ar yr enghraifft o sgwrs ac yna atebwch y cwestiynau ar lafar i ymarfer y patrwm.

Enghraifft:

Beth fyddi di'n wneud dros y penwythnos?

Bydda i'n garddio.

Eich tro chi:

Beth fyddi di'n wneud dros y
penwythnos?

Beth fyddi di'n wneud yfory?

Beth fyddi di'n wneud i swper?

Beth fyddi di'n wneud flwyddyn nesaf?

Beth fyddi di'n wneud yn ystod y gwyliau?

(Sgrî'n 56)

Darllenwch y ddeialog.

Aleksy: Beth fyddi di'n wneud heno?

Dafydd: Bydda i'n mynd am dro.

Aleksy: Ble byddi di'n mynd am dro?

Dafydd: Bydda i'n mynd i'r parc.

Aleksy: Pryd byddi di'n mynd am dro?

Dafydd: Bydda i'n mynd ar ôl swper.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 57)

Dewiswch y geiriau cywir er mwyn gorffen y ddeialog.

Anwen: Beth _____ di'n wneud ddydd Sadwrn?

Carys: _____ i'n mynd i wylïo gêm rygbi.

Anwen: _____ bydd di'n mynd i wylïo'r gêm?

Carys: Bydda i'n mynd i Gaerdydd.

Anwen: Pryd _____ di'n mynd i wylïo'r gêm?

Carys: Bydda i'n mynd _____, ar ôl brecwast.

fyddi

Bydda

yn gynnar

Ble

byddi

(Sgrîf 58)

Darllenwch yr enghreifftiau.

bwyty
(restaurant)

gwaith ymarferol (*practical work*)

cadw trefn ar (*to keep / keeping
something in order*)

gwyddonydd
(a scientist)

cynllunio
(to plan / planning)

milfeddyg
(a vet)

ffeilio
(to file / filing)

paratoi
(to prepare / preparing)

gofalu am
(to look / looking after)

y llawr cyntaf
(the first floor)

galwad(au) (*call(s)*)

(Gweithgaredd) (Sgrîn 59)

Dewiswch y geiriau cywir er mwyn gorffen y ddeialog.

Dafydd: Beth fyddi di'n wneud yn dy _____ newydd?

Anwen: Bydda i'n gwneud gwaith _____, bydda i'n ffeilio, bydda i'n cadw trefn ar y _____.

Dafydd: _____ byddi di'n gweithio?

Anwen: Bydda i'n gweithio mewn swyddfa ar y llawr cyntaf.

Dafydd: _____ byddi di'n dechrau dy swydd newydd?

Anwen: Bydda i'n dechrau wythnos nesaf.

Pryd

gweinyddol

Ble

swyddfa

swydd

(Gweithgaredd) (Sgrîn 60)

Darllenwch y cwestiynau a dewiswch yr ateb cywir.

Bydda i'n gwneud gwaith ymarferol ac yn gweithio ar y safle.

Bydda i'n ateb galwadau ffôn ac yn cadw trefn ar y ffeiliau.

Bydda i'n gweithio mewn labordy.

adeiladwr

rheolwr siop

cogydd

gwyddonydd

athro

swyddog gweinyddol

(Gweithgaredd) (Sgrîn 61)

Darllenwch y cwestiynau a dewiswch yr ateb cywir.

Bydda i'n rheoli staff ac yn delio â
chwsmeriaid.

Bydda i'n paratoi bwyd mewn bwyty.

Bydda i'n dysgu Cymraeg i bobl ifanc.

rheolwr siop

adeiladwr

swyddog gweinyddol

athro

gwyddonydd

cogydd

Da iawn am gwblhau Uned 4.

Rydych chi wedi cwblhau Uned 4.

Rydych chi wedi ymarfer:

- trafod ein nodweddion personol wrth ystyried y dyfodol a byd gwaith
- trafod ein gobeithion am y dyfodol
- gofyn ac ateb cwestiynau gan ddefnyddio berfau yn y dyfodol a'r amodol
- y treigladau meddal wrth ddefnyddio berfau amodol
- geirfa
- deialogau
- sgiliau siarad
- sgiliau darllen
- sgiliau gwylio
- sgiliau gwrando

Ardderchog! Daliwch ati!

Uned 5

Ymarfer Cyfathrebu

Croeso i Prentis-iaith 5 – Hyder.

Yn yr uned yma, rydyn ni'n mynd i ymarfer:

- ysgrifennu e-byst
- gwneud nodiadau (*notes*)

Rydyn ni hefyd yn mynd i weld pam mae'r Gymraeg mor bwysig yn y lle gwaith.

Ewch amdani! Ymlaen â ni!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 2)

Faint o negeseuon e-bost mae person sy'n gweithio mewn swyddfa fel arfer yn derbyn mewn 1 diwrnod?
Dewiswch yr ateb.

26

☐

27

☐

121

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 3)

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg.

Annwyl	
Atodiad(au)	
Cofion	
Cofion gorau	
Diolch o galon	

<i>Dear</i>	<i>Attachment(s)</i>
<i>Regards</i>	<i>Best wishes</i>
<i>Many thanks</i>	

(Gweithgaredd) (Sgrîn 4)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

_____ Mr Edwards,

Gobeithio eich bod yn cadw'n iawn. _____ am anfon y ffurflen. Dw i wedi llenwi'r ffurflen yma nawr ac mae yn yr _____.

_____,

Alun

Annwyl

Diolch o galon

Atodiad

Cofion gorau

(Gweithgaredd) (Sgrîn 5)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

_____ Geraint,

Ddoe, gofynnoch chi i fi anfon lluniau atoch chi ar gyfer y PowerPoint, felly maen nhw yn yr _____.

Dw i ddim yn siŵr ydy'r llun yn yr _____ cyntaf yn ddigon clir ond rhowch wybod os oes problem.

_____,

Alun

Bore da

atodiad

atodiadau

Cofion gorau

(Gweithgaredd) (Sgrîn 6)

Meddwl am bwnc addas i'r e-bost yma o'r opsiynau isod. Ysgrifennwch eich ateb yn y bwlch.

Oddi wrth: Nia
At: Dewi
Pwnc: _____

Annwyl Dewi,

Rhaid i fi fynd ar gwrs dydd Llun nesaf felly ydy hi'n bosib i ni symud y cyfarfod i ddiwrnod arall? Mae'n ddrwg gen i am y newid. Mae unrhyw ddiwrnod arall yn iawn i fi.

Diolch,

Nia

Trefnu gwyliau

Parsel wedi cyrraedd

Newid dyddiad

Dathlu pen-blwydd

Sgiliau Digidol

(Gweithgaredd) (Sgrîn 7)

Meddwl am bwnc addas i'r e-bost yma o'r opsiynau isod. Ysgrifennwch eich ateb yn y bwlch.

Oddi wrth: Kayla
At: Owen
Pwnc: _____

Bore da Owen,

Wyt ti'n gwybod unrhyw beth am y bocs mawr sydd wedi dod bore 'ma? Mae e wrth y drws ffrynt.

Hwyl am y tro,

Kayla

Trefnu gwyliau

Parsel wedi cyrraedd

Dathlu pen-blwydd

Trafod y portffolio

Hyfforddiant ar Teams

(Gweithgaredd) (Sgrîn 8)

Meddwl am bwnc addas i'r e-bost yma o'r opsiynau isod. Ysgrifennwch eich ateb yn y bwlch.

Oddi wrth: Asha
At: Y Tiwtor
Pwnc: _____

Annwyl Chris,

Diolch am eich e-bost. Dw i wedi gorffen yr aseiniad ac mae'r gwaith yn yr atodiad.

Cofion,

Asha

Trefnu gwyliau

Parsel wedi cyrraedd

Newid dyddiad

Dathlu pen-blwydd

Aseiniad ar gyfer y cwrs

(Gweithgaredd) (Sgrîn 9)

Meddwl am bwnc addas i'r e-bost yma o'r opsiynau isod. Ysgrifennwch eich ateb yn y bwlch.

Oddi wrth: Andy
At: Y Staff
Pwnc: _____

Helô bawb,

Mae Bethan yn cael ei phen-blwydd yn 30 ar ddiwedd y mis. Dw i'n meddwl casglu arian i brynu anrheg. Dw i wedi agor pot arian yma: <https://www.potcasglu173> felly croeso i chi gyfrannu os rydych chi eisiau.

Diolch o galon,

Kayla

Bethan yn gadael

Ffurflen newydd i staff

Hyfforddiant ar Teams

Casglu ar gyfer anrheg pen-blwydd

Cymryd diwrnodau o wyliau

(Gweithgaredd) (Sgrîn 10)

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg.

Sgiliau Hanfodol	
Trafodaeth	
Cyflwyniad	
Sleidiau	
Dogfen	

<i>Discussion</i>	<i>Slides</i>
<i>Presentation</i>	<i>Document</i>
<i>Essential Skills</i>	

(Sgrîn 11)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Sgiliau Hanfodol

Essential Skills

Trafodaeth

Discussion

Cyflwyniad

Presentation

Sleidiau

Slides

Dogfen

Document

(Gweithgaredd) (Sgrîn 12)

Darllenwch y darn a rhowch y bocsys yn y drefn rydych chi'n eu darllen.

O, helô, dw i'n ffonio am yr asesiad Sgiliau Hanfodol nesa. Wyt ti'n cofio bod y cyflwyniad yn digwydd yn y coleg bore fory? Anfonais i'r manylion mewn e-bost wythnos diwetha. Mae'n werth i ti ddarllen y ddogfen dw i wedi anfon gyda'r e-bost hefyd. Dydyn ni ddim yn gwneud trafodaeth fory, cofia. Byddwn ni'n trefnu diwrnod arall ar gyfer hynny. Croeso i ti ffonio'n ôl os oes cwestiwn. Hwyl nawr.

1		Trafodaeth
2		Sgiliau Hanfodol
3		Cyflwyniad
4		Dogfen

(Sgrîŋ 13)

Dyma rai tips am ysgrifennu e-bost ar gyfer y gwaith.

Tip 1: Dechrau eich e-bost

Os dydyn ni ddim yn adnabod y person yn dda, rydyn ni'n defnyddio Annwyl ar y dechrau yn lle Helô. Os dydyn ni ddim yn siŵr, wrth gwrs, mae Bore da neu Prynhawn da yn opsiynau posib. Os ydyn ni'n adnabod y person yn dda, er hynny, ac yn gallu bod yn anffurfiol (informal) gyda nhw, mae'n iawn i ni ddefnyddio Helô ar ddechrau'r e-bost.

Tip 2: Enw'r person

Os dydyn ni ddim yn adnabod y person o gwbl, mae'n well defnyddio eu teitl nhw a'r enw olaf, er enghraifft:

Mr Aslam
Mrs Harris
Ms Taylor
Dr Jenkins

Pan fydd y person yn ateb eich e-bost, sylwch ar sut maen nhw'n gorffen eu neges. Ydyn nhw'n defnyddio eu henw cyntaf? Er enghraifft, os ydyn nhw'n ysgrifennu:

Cofion,
David

yna mae'n iawn hefyd i ni ddefnyddio'r enw cyntaf wrth ysgrifennu e-bost yn ôl.

Tip 3: Paragraffau byr

Mae'n well cadw ein paragraffau'n fyr. Mae pobl sy'n derbyn llawer o negeseuon e-bost fel arfer yn eu darllen nhw'n gyflym ac yn sgimio'n unig. Felly mae'n bwysig bod ein negeseuon ni'n glir ac yn syml.

Tip 4: Bod yn gwrtais

Wrth ysgrifennu eich e-bost, dylech chi agor yr e-bost mewn ffordd broffesiynol a chwrtais bob tro.

(Sgrîm 13)

Dyma rai tips am ysgrifennu e-bost ar gyfer y gwaith.

Tip 5: Sicrhau bod pwrpas yr e-bost yn glir

Mae dweud beth yw pwrpas yr e-bost yn bwysig iawn. Pam ydych chi'n ysgrifennu'r e-bost yn y lle cyntaf? Gwnewch yn siŵr bod eich rheswm yn amlwg ac yn glir.

Tip 6: Atodiadau (*Attachments*)

Ydy eich e-bost yn cynnwys atodiad neu atodiadau? Yn eich neges, cyfeiriwch at unrhyw atodiadau sydd gennych chi.

Tip 7: Rhoi cyfle i'r darllenydd ymateb

Mae'n beth da rhoi cyfle i'r darllenydd ymateb i'ch neges, neu gynnig iddyn nhw gysylltu â chi os oes ganddyn nhw unrhyw gwestiynau. Mae hyn yn dangos eich bod yn hapus i drafod y mater ymhellach.

Tip 8: Gorffen eich e-bost

Ac i orffen, wrth gwrs, cofiwch ddefnyddio gair neu eiriau addas.

Er enghraifft:

Yn gywir

Gyda diolch

Yr eiddoch yn gywir

Cofion

Cofion gorau.

Crynodeb

Felly cofiwch y tips hyn am ddechrau eich e-bost yn addas a pha enw i'w ddefnyddio ar gyfer y person rydych chi'n anfon yr e-bost atyn nhw. Cofiwch hefyd ysgrifennu paragraffau byr ac adeiladu eich e-bost mewn ffordd glir.

(Sgrîf 14)

Darllenwch yr e-bost a'r tips rydych chi newydd eu dysgu.

Helô Natalia,

1

2

Gobeithio eich bod chi'n cadw'n iawn.

4

Dw i'n ysgrifennu atoch chi am y cyflwyniad wythnos nesaf. Dw i wedi paratoi'r sleidiau ac maen nhw yn yr atodiad. Ydy'r sleidiau hyn yn iawn i chi? Baswn i'n ddiolchgar am eich adborth.

5

6

3

Os oes unrhyw gwestiwn, croeso i chi gysylltu.

Diolch o flaen llaw am eich help.

7

Cofion,

7

Dylan.

#1: Dechrau eich e-bost – Sylwch sut mae'r e-bost yn dechrau mewn ffordd addas.

#2: Enw'r person – Cofiwch gyfeirio at yr unigolyn yn gywir.

#3: Paragraffau byr - Sylwch sut mae'r paragraffau'n fyr ac i'r pwynt.

#4: Bod yn gwrtais - Sylwch sut mae'r e-bost yn dechrau'n gwrtais ac yn gyfeillgar.

#5: Pwrpas clir - Sylwch sut mae pwrpas yr e-bost yn cael ei nodi'n glir ar y dechrau.

#6: Atodiadau - Sylwch fod yna gyfeiriad clir at yr atodiadau.

#7: Rhoi cyfle i'r darlennydd ymateb - Sylwch ar y frawddeg hon yn cynnig i'r darlennydd gysylltu gydag unrhyw gwestiynau.

#8: Gorffen eich e-bost – Sylwch sut mae'r e-bost yn gorffen yn gwrtais a phroffesiynol.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 15)

Aldrefnwch y paragraffau fel bod yr e-bost yn gwneud synnwyr.

Gobeithio eich bod yn cadw'n iawn.

Diolch o flaen llaw am eich help gyda hyn.

Dw i a'r tîm yn paratoi cyflwyniad ar gyfer yr aseiniad Sgiliau Hanfodol dydd Mercher ond mae Joel yn sâl. Ydy hi'n iawn i ni wneud yr asesiad yr wythnos nesa' yn lle dydd Mercher?

Cofion,

Hannah

Bore da Steffan,

(Gweithgaredd) (Sgrîn 16)

Aldrefnwch y paragraffau fel bod yr e-bost yn gwneud synnwyr.

Cofion gorau,

Alex

Mae Marian wedi gofyn i fi roi gwybod i chi am y cyfarfod dydd Gwener. Mae'n dechrau am 2 o'r gloch. Mae'r agenda a'r dogfennau eraill yn yr atodiadau.

Bore da Anna,

Gobeithio eich bod chi wedi mwynhau'r penwythnos.

Croeso i chi gysylltu os oes unrhyw gwestiwn.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 17)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

Diolch am eich e-bost. Dw i ddim yn y _____ ar hyn o bryd. Bydda i nôl ar ddydd _____, 14 Awst 2022 a bydda i'n ymateb i'ch e-bost ar ôl dod nôl.

Thank you for your email. I'm currently out of the office. I will return to the office on Monday, 14 August 2022 and will respond to your email on my return.

Swyddfa

Llun

E-bost

Cofion

(Sgrîn 18)

Amser ymarfer!

Beth am wneud nodyn o unrhyw eiriau neu frawddegau defnyddiol rydych chi wedi gweld yn yr uned yma? Cofiwch gallwch chi bob amser fynd nôl i edrych arnyn nhw eto.

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 19)

Parwch y Gymraeg â'r Saesneg bob tro:

Asesiad risg	
Digwyddiad	
Nodyn	
Cydweithiwr	

<i>Risk assessment</i>	<i>Event / Incident</i>
<i>Note</i>	<i>Colleague</i>

(Gweithgaredd) (Sgrîn 20)

Ysgrifennwch y llythrennau cywir yn y bylchau er mwyn gorffen y geiriau.

Asesiad i gDig ydd adNo ynCy weithi r

(Sgrîŋ 21)

Darllenwch y termau a sylwch ar y ffurfiau unigol a lluosog.

Asesiad risg

Asesiada**u** risg

Cydweithiwr

Cydweith**wyr**

Digwyddiad

Digwyddiada**u**

Nodyn

Nodiada**u**

(Gweithgaredd) (Sgrîn 22)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

1. Rhaid i ni wneud _____ cyn i'r gwaith adeiladu ddechrau.

2. Dw i'n lwcus o'r _____ sydd gen i achos maen nhw bob amser yn barod i helpu.

3. Yn y cyfarfod, gwnes i _____ er mwyn helpu fi i gofio pethau.

4. Roedd _____ arbennig yn y gwaith heddiw, pan ddaeth Prif Weinidog (*First Minister*) Cymru i'n gweld ni.

asesiad risg

cydweithwyr

nodiadau

digwyddiad

(Sgrîŋ 23)

Yn rhan nesa'r uned yma, rydyn ni'n mynd i droi'n sylw ni at ysgrifennu nodiadau yn Gymraeg. Mae gwrando'n ofalus a chymryd nodiadau (*notes*) da yn hanfodol (*essential*) ar gyfer gweithio'n effeithiol.

Disgrifiad o'r llun: Llun menyw yn ysgrifennu nodiadau.

(Sgrîn 26)

Amser ymarfer!

Meddyliwch, ym mha sefyllfaoedd dylech chi fod yn cymryd nodiadau?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

Trawsgrifiad (Sgrîn 27)

Darllenwch y neges ffôn yma.

P'nawn da, Marian Evans sydd yma. Dw i'n meddwl dod i weld fy nhad, Dan Price, yn y cartref heddiw. Bydda i gyda chi tua 3 o'r gloch. Ydych chi'n fodlon dweud wrtho? Mae ei ffôn symudol i ffwrdd. Diolch. Gwela i chi wedyn.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 28)

Llenwch y bylchau yn seiliedig ar y neges ffôn.

	Enw'r person sy'n ffonio	Enw'r tad	Amser
Neges Ffôn: Cartref Bro Dawel	Marian _____	Dan _____	_____ o'r gloch

Trawsgrifiad (Sgrîn 29)

Darllenwch y neges ffôn yma.

Noswaith dda, Helen Francis sydd yma. Dw i'n ffonio achos bod un o'ch defaid newydd ddianc o'r cae. Dw i wedi llwyddo i'w chael yn ôl i'r cae ond mae twll yn y ffens felly gallai ddigwydd eto. Fy rhif ffôn i ydy 0988 675533. Diolch.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 30)

Llenwch y bylchau yn seiliedig ar y neges ffôn.

	Enw'r person	Rhif ffôn
Neges Ffôn: Fferm Tan-y-banc	_____	_____

Trawsgrifiad (Sgrîn 31)

Darllenwch y neges ffôn yma.

Bore da, Emma Davies sydd yma. Dw i'n ffonio o Ysgol Maes-y-Llan. Mae rhywun wedi torri ffenest yn yr ysgol. Roedd popeth yn iawn neithiwr pan wnes i adael tua 5 o'r gloch, ond pan gyrhaeddais i am chwarter i wyth bore 'ma roedd y ffenest wedi torri. Wnewch chi ddod draw i'r ysgol? Y cod post ydy SA4 9RR. Diolch.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 32)

Llenwch y bylchau yn seiliedig ar y neges ffôn.

	Enw'r person	Enw'r ysgol	Problem	Cod post
Neges Ffôn: Gorsaf Heddlu Drefach	_____	Ysgol Maes-y-Llan	Ffenest wedi torri	_____

Trawsgrifiad (Sgrîn 33)

Darllenwch y neges ffôn yma.

Bore da, Wyn Rees sy'n siarad. Dw i jyst yn ffonio achos mod i'n meddwl cael gwaith adeiladu wedi'i wneud yma. Dw i'n meddwl troi'r sied yn yr ardd yn fwthyn gwyliau bach. Hoffwn i drafod hyn gyda chi. Ydych chi'n gallu dod draw i weld y sied a chael sgwrs? Yn Aberystwyth dw i'n byw. Dyma fy rhif ffôn i: 01167 992054. Fy nghyfeiriad i ydy 26, Ffordd y Gogledd. Diolch. Hwyl nawr!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 34)

Llenwch y bylchau yn seiliedig ar y neges ffôn.

	Neges Ffôn: Cwmni Adeiladu GPR
Enw'r person	_____
Eisiau	Troi'r sied yn fwthyn gwyliau
Rhif ffôn	_____
Rhif y tŷ	_____
Enw'r stryd	Ffordd y Gogledd
Tref	_____

Trawsgrifiad (Sgrîn 35)

Darllenwch y sgwrs ffôn yma. Bydd cwestiynau ar y dudalen nesaf.

A) Bore da, Fferm Llwyn Ifan.

B) Helô, Rhys Tomos sydd yma o Ysgol Llanaber. Sut ydych chi?

A) O helo Rhys. Dw i'n iawn diolch. Mae'n ddigon prysur yma ond popeth yn iawn fel arall. Sut ga' i helpu?

B) Wel, meddwl o'n i a fasai'n bosib i ni ddod draw â phlant i gael gweld y fferm? Daethon ni'r flwyddyn ddiwetha ac roedd y plant wrth eu boddau.

A) Wel, mae'n amser da i ddod, gyda'r ŵyn bach newydd gael eu geni. Popeth yn iawn, wrth gwrs - croeso i'r plant ddod draw. Pryd oeddet ti'n meddwl dod?

B) Beth am ddydd Mawrth, 1af o Fai?

A) Mmm, dw i ddim yn siwr a ydy'r 1af yn bosib a dweud y gwir. Mae tipyn yn digwydd yma'r diwrnod hwnnw. Beth am yr 2il?

B) Dylai hynny fod yn gyfleus.

A) Iawn, gad i fi wneud nodyn o'r dyddiad neu bydda i wedi anghofio.

B) Bydd tua 23 o blant. Ydy hynny'n iawn gyda chi?

A) Ydy, ydy, popeth yn iawn. Faint ydy eu hoed nhw?

B) Maen nhw i gyd rhwng 7 ac 8 oed.

A) I'r dim!

B) Bydd angen i fi wneud asesiad risg cyn dod draw â'r plant. Fasai'n iawn i fi ddod i wneud asesiad ar y fferm wythnos nesa? Beth am brynhawn dydd Mercher, er enghraifft, ar ôl cinio?

A) Bydd hynny'n iawn. Bydda i o gwmpas bryd hynny. Edrycha i mlaen at dy weld di.

B) Gwych, diolch yn fawr i chi. Hwyl nawr!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 36)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys yn seiliedig ar y sgwrs ffôn.

Cywir	Anghywir

Ysgol Llanaber

35 o blant yn dod

Plant 3-4 oed

Y plant yn ymweld ar 2 Mai

Asesiad risg – dydd Mercher

Enw'r athro – Geraint Tomos

Trawsgrifiad (Sgrîn 37)

Darllenwch y sgwrs ffôn yma.

A) Helô, su'mae? Megan Young dw i o Gwmni Ted Jones a'i Ferched. Ffoniais i ddoe i drefnu mod i'n dod i'ch gweld chi.

B) O helô Megan. Wrth gwrs, dw i'n cofio – rwyf ti'n trefnu parti ymddeol i gydweithiwr, on'd wyt ti.

A) Ydw, dyna ni. Mae Ted Jones wedi bod yn fôs ar y cwmni ers tri deg o flynyddoedd ond mae e'n ymddeol ar ddiwedd yr haf.

B) A ti sydd wedi cael y jobyn o drefnu'r digwyddiad.

A) Dyna ni!

B) Oes gyda ti ddyddiad arbennig mewn golwg?

A) Wel...beth am y nos Wener cynta ym mis Medi? Ydy hynny'n bosib i chi?

B) Tyrd i fi gael edrych (yn edrych ar y cyfrifiadur)... Ydy, mae hynny'n iawn i ni. Yr 8fed o fis Medi, ie?

A) O bydd hynny'n wych.

B) A faint o bobl wyt ti'n eu disgwyl?

A) Wel, mae rhaid i fi gasglu enwau, wrth gwrs, ond dw i'n meddwl bydd o leia pedwar deg.

B) Iawn. Hoffet ti'r stafell i fyny'r grisiau?

A) Ga' i weld y stafell? Dw i ddim wedi bod yno o'r blaen.

B) Wrth gwrs, wna i ddangos i ti mewn munud. Wyt ti eisiau gweld y bwydlenni – menus - yn gynta'?

A) Wel, dw i wedi cael golwg ar y bwydlenni ar-lein, a dweud y gwir. Rydyn ni'n teimlo mai'r un ar gyfer buffet fasai'n siwtio'n dda.

B) Wrth gwrs, mae hynny'n gallu gweithio'n dda ar gyfer parti. Wnest ti weld bod yna fwydlen buffet sy'n £14 punt y pen ac un arall sy'n £19.50 y pen, do? Pa un wyt ti'n meddwl sydd orau?

A) £19.50 y pen dw i'n meddwl. Mae'r fwydlen yna'n swnio'n hyfryd.

B) Mae'n un boblogaidd iawn. Wel, dyna ni, mae'r digwyddiad yn y calendr nawr. Gallwn ni drafod mwy o fanylion yn agosach at y dyddiad, efallai? Ond cyn i ti fynd, beth am weld yr ystafell 'na i fyny'r grisiau i weld beth wyt ti'n feddwl?

A) Basai hynny'n grêt. Diolch i chi.

B) Beth ydy dy rif ffôn, rhag ofn bydd eisiau cysylltu?

A) Fy rhif ffôn i ydy 0697 44556.

B) Gwych – 0697 44556. Diolch i ti.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 38)

Ysgrifennwch y wybodaeth yn y bylchau yn seiliedig ar y sgwrs ffôn.

	Nodiadau am y parti
Enw'r person sy'n trefnu'r parti:	_____
Enw'r Cwmni:	_____ a'i ferched
Dyddiad y parti:	8fed o _____
Faint o bobl sy'n dod:	tua _____
Rhif ffôn:	_____

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 39)

Gadewch i ni symud ymlaen nawr i feddwl am ychydig am pam mae'r Gymraeg mor hanfodol yn y lle gwaith. Pam mae mor bwysig gallu gwneud pethau fel ysgrifennu negeseuon e-bost Cymraeg a thrafod yn Gymraeg?

Beth yn eich barn chi sy'n gwneud Cymru'n arbennig?

Baner y ddraig goch? Rygbi? Cennin Pedr? Cestyll?

Ydyn, yn sicr, mae'r pethau hyn yn helpu i wneud Cymru yn Gymru. Ond...byddwch yn onest nawr...oes unrhyw beth yn well am wneud Cymru'n sbesial na'r iaith Gymraeg?! Mae ein hiaith ni'n drysor arbennig.

Os dydych chi ddim yn cael cyfle i'w defnyddio hi llawer, falle eich bod chi'n teimlo bod yr iaith wedi colli ychydig o'i sglein.

Ond os ydy hyn yn wir, cofiwch dydy'r iaith ddim yn bennaf am reolau neu dreigladau! A dweud y gwir, does dim gwahaniaeth os dydyn ni ddim yn siarad yn berffaith.

Yn bennaf, mae'r iaith amdanoch CHI! Eich iaith CHI ydy hi. Falle eich bod chi wedi ei chael hi gan rywun ry'ch chi'n ei garu, fel eich mam neu'ch tad, eich taid neu'ch nain. Neu falle eich bod chi wedi'i hennill hi drwy flynyddoedd o astudio.

Drwy ei hymarfer hi a'i defnyddio hi, fe welwch chi ei sglein yn dod nôl a bydd eich trysor yn tyfu ac yn tyfu.

Yn wahanol i rai trysorau, nid trysor i'w gadw mewn sêff ydy'r iaith. Na, ddim o gwbl! Mae hwn yn drysor i'w rannu a'i wario.

Dyna pam, ers 2011, mae deddf (law) gennyn ni yng Nghymru sy'n rhoi statws cyfreithiol (legal status) i'r iaith Gymraeg. Achos y ddeddf yma, rhaid i sefydliadau cyhoeddus (public services) ddilyn set o safonau (standards) arbennig sy'n rhoi hawliau i bobl ddefnyddio'u Cymraeg. Wedi'r cyfan, beth ydy'r pwynt o gael iaith arbennig os dydyn ni ddim yn ei defnyddio hi na'i dathlu hi? Trwy gael mwy a mwy o Gymraeg mewn lleoedd gwaith fel

- cartrefi gofal ac ysbytai,
- ysgolion a cholegau,
- cyngorau sir a'r heddlu, a llawer mwy
- bydd mwy a mwy o bobl yn gallu defnyddio'u hawliau i gyfathrebu yn Gymraeg.

Dyna pam mae Llywodraeth Cymru eisiau gweld y Gymraeg yn cynyddu ym myd gwaith - nawr ac yn dyfodol.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 40)**Diolch i Lywodraeth Cymru am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.**

Dyma drawsgrifiad Saesneg allan o'r ddogfen Welsh Language Strategy - Cymraeg 2050
A million Welsh speakers sy'n trafod yr iaith Gymraeg. *

The Welsh language is one of Wales' treasures. It is part of what makes Wales unique as a nation.

The 2011 census showed that there were
562,000 Welsh speakers in Wales.

Our vision is to see this increase
to a million Welsh speaks by 2050.

We want the Welsh language to be
a part of people's everyday life,
at home, at work, with family and friends.

We want everyone to be proud of the language and value its cultural and economic
contribution to Wales.

How do we get there?
What needs to change?

We want to give our children the best start in the language by helping parents to transmit
the language at home.

And providing more Welsh-medium nursery groups. We want to ensure more opportunities
for children and young people to receive Welsh-medium education, to learn Welsh in all
schools, and to feel confident to use Welsh. And more teachers that can teach in Welsh.

We want more young people to feel confident to use their Welsh language skills
as they move from further or higher education into the workplace,
and opportunities for all to learn Welsh.

More opportunities and support to use Welsh at work and more services available in
Welsh, and being used in Welsh.

More places where people can use Welsh
in everyday life in their community.

And laws that are effective and up-to-date
to help people to use Welsh.

We will make sure we plan according to the needs of different regions and communities in
Wales. And make sure we have Welsh language technology that helps us innovate.

We will make sure everyone understands
what bilingualism means. And use Welsh as a bridge to welcome people into Wales,
and promote our nation to the world.

Everyone has a part to play - the Welsh language belongs to us all, and everyone can help
build a truly bilingual Wales today,
and for future generations.

For more information about the Welsh language go to www.gov.wales/Cymraeg

(Sgrîn 41)

Darllenwch y cwestiynau a'r atebion.

Faint o siaradwyr Cymraeg mae
Llywodraeth Cymru eisiau gweld yng
Nghymru erbyn 2050?

100000 o bobl

Beth mae'r Llywodraeth eisiau ar gyfer
pobl ifanc sy'n siarad Cymraeg ac sy'n
symud o addysg i fyd gwaith?

Hyder i ddefnyddio sgiliau Cymraeg

Faint o bobl sy'n gallu gweud
gwahaniaeth i'r iaith Gymraeg?

Pawb! Achos mae'r iaith yn perthyn i
bawb yng Nghymru

Ydy'r iaith Gymraeg yn bwysig yn y teulu
yn unig?

Nac ydy, ddim o gwbl. Mae'r iaith
Gymraeg yn bwysig iawn ym mhob rhan
o fywyd, yn cynnwys y lle gwaith

(Sgrîn 42)

Ardderchog! Ydych chi'n sylweddoli eich bod chi newydd wneud rhywbeth arbennig iawn! Rydych chi wedi darllen darn yn Saesneg ac yna edrych ar gwestiynau am y darn yn Gymraeg. Ddim pawb sy'n gallu symud o un iaith i'r llall fel hyn! Mae'n sgil sydd mor werthfawr i unrhyw le gwaith. Dylech chi fod yn falch iawn o'ch hun. Gwych!

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn gwenu.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 43)**Diolch i Ffederasiwn Hyfforddiant Cenedlaethol Cymru am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.**

Dyma Abigail, mae hi wedi cael swydd am ei bod hi'n gallu siarad Cymraeg a bod ganddi sgiliau dwyieithog.

#CymraegYnYGweithle

Cafodd Abigail addysg Gymraeg.

Diolch i'w gallu i siarad Cymraeg cafodd swydd ym Meithrinfa Si-Lwli sy'n feithrinfa Gymraeg.

Gwnaeth Abigail y gwaith ysgrifennu yn Saesneg a chafodd ei hasesu yn y gwaith yn Gymraeg.

Gwnaeth Brentisiaeth ddwyieithog mewn Gofal, Dysgu a Datblygiad Plant ac mae'n gobeithio symud ymlaen i wneud rhagor o gymwysterau.

"Fyddwn i ddim wedi cael y swydd yma taswn i ddim yn gallu siarad Cymraeg."

Dywedodd asesydd Abigail, "Mae'n bwysig bod prentisiaid yn cael cyfle i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg fel nad oes rhaid iddynt newid eu geirfa."

Defnyddiwch eich Cymraeg yn y gwaith

Dewch draw i Gyrfa Cymru

neu ffonio 0800 028 4844

(Gweithgaredd) (Sgrîn 44)

Darllenwch y cwestiwn a dewiswch yr ateb cywir.

Faint o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru sy'n meddwl bod rhoi gwasanaeth Cymraeg da yn helpu cwmni i greu argraff (*impression*) dda?

54%

74%

94%

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 45)

Darllenwch farn gwahanol bobl ifanc yn sôn am sut maen nhw'n defnyddio'r Gymraeg.

A) Dw i'n defnyddio Cymraeg yn fy swydd pan mae pobl yn dod lan i fi a gofyn am beth maen nhw mo'yn, beth sydd yn digwydd yn y clwb golff.

A'r mwyaf dw i'n defnyddio fy Nghymraeg, y mwyaf hyderus dw i'n dod gyda phobl yn dod lan i fi yn siarad Cymraeg.

B) Dw i'n siarad y Gymraeg gyda ffrindiau ar-lein a gyda phobl mewn siopau.

Mae llawer o grwpiau Discord a grwpiau ar y cyfrifiadur.

C) Dw i'n defnyddio'r Gymraeg yn y coleg gyda ffrindiau a'r tiwtor.

Dw i'n hyderus iawn os dw i'n bod yn onest.

Os mae rhywun yn dechrau sgwrs yn Gymraeg, bydda i'n cario ymlaen gyda fe.

Dw i'n hoffi dysgu pobl eraill yn fy nosbarth i hefyd am y Gymraeg, mae fe mor neis.

Ch) Rydw i'n hoff iawn o siarad Cymraeg ac rwy'n siarad Cymraeg yn eitha' aml.

Yn y coleg, gyda ffrindiau a hefyd gyda theulu.

Ac rydw i'n hyderus iawn wrth siarad Cymraeg â phobl, â phobl newydd a hefyd wrth ddysgu Cymraeg i bobl. Ac os mae rhywun yn siarad Cymraeg i fi, rwy'n fwy na hapus i gario ymlaen gyda'r sgwrs yn Gymraeg hefyd.

Da iawn am gwblhau Uned 5.

Llongyfarchiadau!

Rydych chi wedi cwblhau Uned 5. Rydych chi wedi ymarfer:

- ysgrifennu e-byst
- cymryd nodiadau

Rydych chi hefyd wedi meddwl am pam mae'r Gymraeg mor bwysig yn y lle gwaith.

Ardderchog! Daliwch ati!

Uned 6 - Iechyd a Gofal

Meithrin Hyder

Croeso i Prentis-iaith 6 – Iechyd a Gofal

Yn yr uned yma, rydyn ni'n mynd i edrych yn benodol ar eich maes arbenigol chi, sef Iechyd a Gofal. Byddwn ni'n edrych ar:

- ofyn ac ateb cwestiynau
- cywair iaith – defnyddio 'ti' a 'chi'
- dysgu geirfa allweddol
- trafod llesiant (*wellbeing*) cleientiaid
- trafod deiet a maeth (*nutrition*)
- trafod gofal personol

Ewch amdani! Ymlaen â ni!

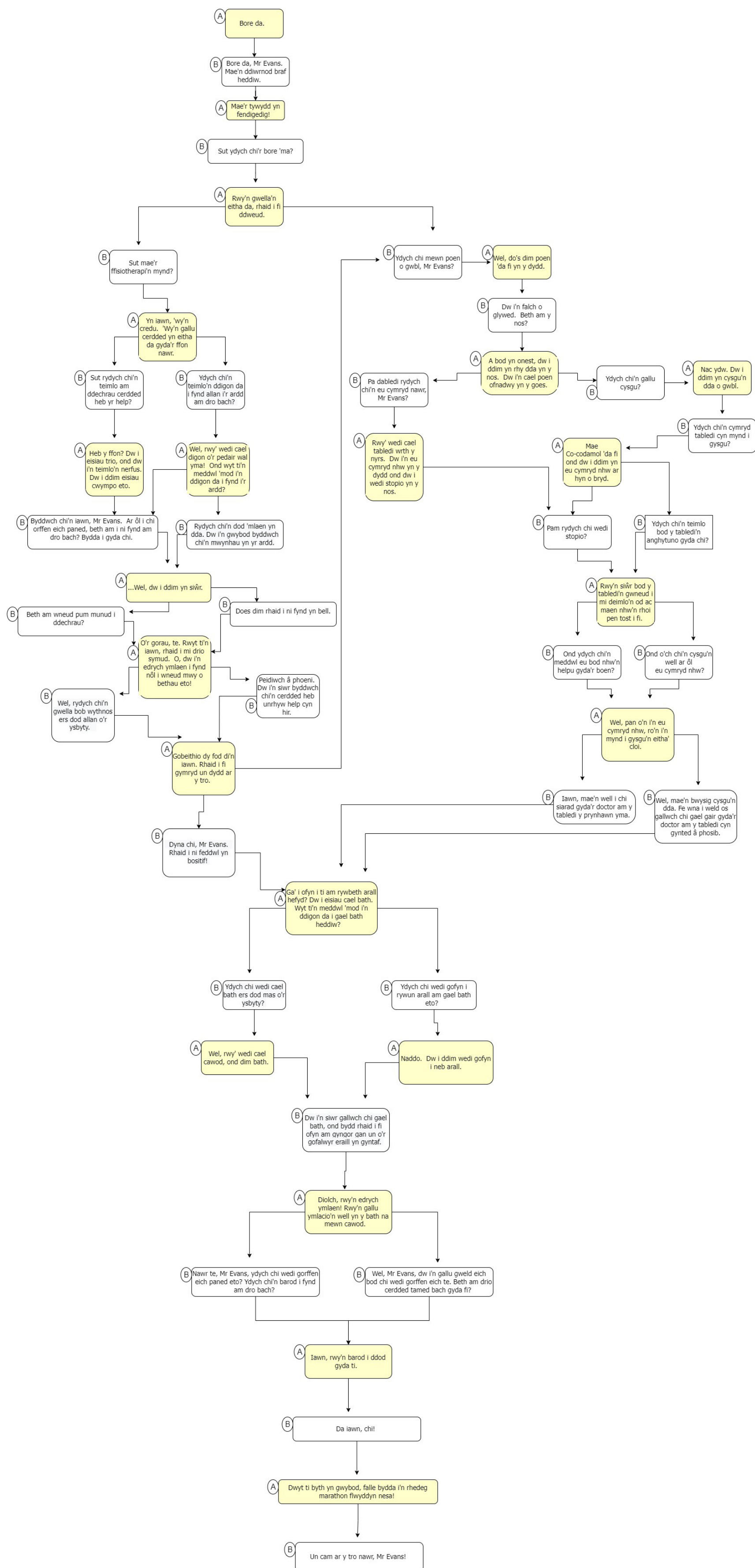
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 2)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mr Evans a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mr Evans = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

(Sgrîf 3)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Sut ydych chi'r bore 'ma?

Ydych chi'n gallu cysgu?

Pa dabledi rydych chi'n cymryd?

Beth am drio cerdded gyda fi?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 4)

Parwch y cwestiynau a'r atebion.

Sut ydych chi'r bore 'ma?

Pa dabledi rydych chi'n cymryd?

Ydych chi'n gallu cysgu?

Beth am drio cerdded gyda fi?

Dw i'n gwella'n eitha da.

Nac ydw, dw i ddim yn cysgu'n dda o
gwbl.

Dw i wedi cael tabledi gan y nyrs.

lawn, rwy'n barod i ddod gyda ti.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 5)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau cywir i ddechrau eich cwestiwn.

_____ ydych chi'r bore 'ma?

_____ dabledi rydych chi'n cymryd?

_____ chi'n gallu cysgu?

_____ am drio cerdded gyda fi?

Sut

Pa

Ydych

Beth

(Gweithgaredd) (Sgrîn 6)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau cywir i ddechrau eich cwestiwn.

_____ rydych chi wedi stopio cymryd y tabledi?

_____ mae'r ffisiotherapi'n mynd?

_____ am i ni fynd am dro bach?

_____ chi mewn poen o gwbl?

Pam

Sut

Beth

Ydych

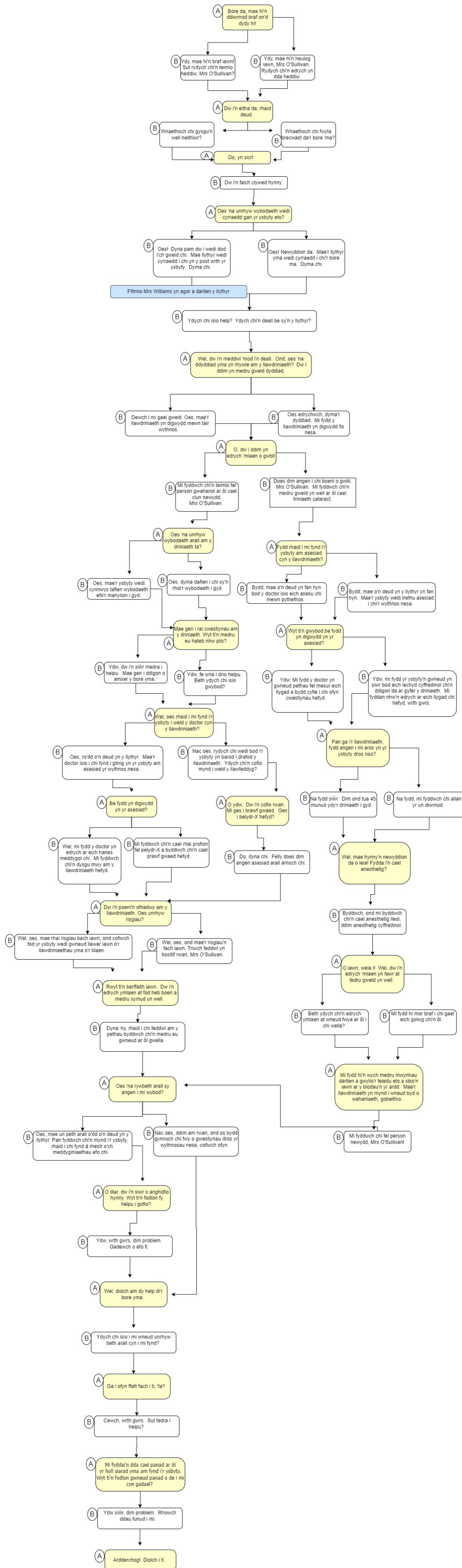
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 7)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mrs O'Sullivan a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mrs O'Sullivan = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

(Sgrîf 8)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Oes 'na unrhyw wybodaeth wedi
cyrraedd gan yr ysbyty?

Sut rydych chi'n teimlo heddiw?

Wnaethoch chi gysgu'n well neithiwr?

Wyt ti'n fodlon fy helpu i?

Ga i ofyn ffafr?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 9)

Parwch y cwestiynau a'r atebion.

Wnaethoch chi gysgu'n well neithiwr?

Wyt ti'n fodlon fy helpu i?

Oes 'na unrhyw wybodaeth wedi
cyrraedd gan yr ysbyty?

Ga i ofyn ffafr?

Do, yn sicr.

Ydw, wrth gwrs.

Oes, newyddion da!

Cewch, wrth gwrs.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 10)

Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bylchau cywir i ddechrau eich cwestiwn.

_____ ti'n fodlon fy helpu i?

_____ 'na unrhyw wybodaeth wedi cyrraedd gan yr ysbyty?

_____ chi gysgu'n well neithiwr?

_____ ofyn ffafr?

Wyt

Oes

Wnaethoch

Ga i

(Gweithgaredd) (Sgrîn 11)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

Cleient: Ers pryd rwyd ti'n gweithio yma?

Prentis: Dw i yma ers _____

Cleient: Beth ydy dy swydd di'n union?

Prentis: _____ dw i.

Cleient: Wyt ti'n mwynhau'r gwaith?

Prentis: _____, dw i'n mwynhau'n fawr yma.

Cleient: Wyt ti'n byw'n lleol? Faint o amser mae'n gymryd i ti ddod i'r gwaith?

Prentis: Dw i'n byw'n weddol agos. Mae'n cymryd tua _____ munud yn y car.

20

Blwyddyn

Ydw

Gofalwr

Medi

(Sgrîf 12)

Darllenwch y sgwrs.

Cleient: Ers pryd rwyd ti'n gweithio yma?

Prentis: Ers blwyddyn.

Cleient: Beth ydy dy swydd di'n union?

Prentis: Gofalwr dw i.

Cleient: Wyt ti'n mwynhau'r gwaith?

Prentis: Ydw.

Cleient: Faint o amser mae'n gymryd i ti ddod i'r gwaith?

Prentis: Tua 20 munud yn y car.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 13)

Ysgrifennwch yr atebion sy'n berthnasol i chi.

Cleient: Ers pryd rwyd ti'n gweithio yma?

Prentis: Dw i'n gweithio yma ers _____

Cleient: Beth ydy dy swydd di'n union?

Prentis: _____ dw i.

Cleient: Wyt ti'n mwynhau'r gwaith?

Prentis: _____

Cleient: Faint o amser mae'n gymryd i ti ddod i'r gwaith?

Prentis: Tua _____

(Gweithgaredd) (Sgrîf 14)

Dewiswch yr ateb cywir bob tro.

Prentis: O ble _____ dod yn wreiddiol, Mr Thomas?

Cleient: O Lanaber dw i'n dod ond symudais i i'r ardal yma ar ôl priodi.

Prentis: Oes teulu gyda _____ ?

Cleient: Oes, merch a dau fab. Mae gen i bump o wyrion hefyd.

Prentis: Ydy _____ plant yn byw'n lleol?

Cleient: Mae dau'n byw yn yr ardal ond mae un mab yn Llundain.

Prentis: Beth _____ ei wneud cyn ymddeol?

Cleient: Heddwas o'n i.

Prentis: Gwell i fi fihafio felly, Mr Thomas!

rydych chi'n

rwyt ti'n

ti

chi

eich

dy

oeddet ti'n

oeddech chi'n

(Gweithgaredd) (Sgrîn 15)

Darllenwch y sgwrs.

Prentis: O ble rydych chi'n dod yn wreiddiol, Mr Thomas?

Cleient: O Lanaber dw i'n dod ond symudais i i'r ardal yma ar ôl priodi.

Prentis: Oes teulu gyda chi?

Cleient: Oes, merch a dau fab. Mae gen i bump o wyrion hefyd.

Prentis: Ydy eich plant yn byw'n lleol?

Cleient: Mae dau'n byw yn yr ardal ond mae un mab yn Llundain.

Prentis: Beth oeddech chi'n wneud cyn ymddeol?

Cleient: Heddwas o'n i.

Prentis: Gwell i fi fihafio felly, Mr Thomas!

(Gweithgaredd) (Sgrîn 16)

Mae cymryd yr amser i siarad â'n cleientiaid yn helpu eu llesiant. Mae LLESIANT yn air pwysig mewn Iechyd a Gofal.

Beth ydy ystyr y gair yma yn Saesneg?

Llesiant

Nutrition

☐

Hygiene

☐

Wellbeing

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 17)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

"Well-being is the state of being comfortable, healthy or happy."

"Llesiant ydy'r stâd o fod yn _____ yn iach neu'n _____ ."

gyfforddus

hapus

(Sgrîn 18)

Rydyn ni wedi nodi bod cymryd yr amser i siarad â chleientiaid am eu bywydau yn gallu helpu gyda llesiant. Mae llawer o ffyrdd eraill i helpu eu llesiant. Cymerwch funud i feddwl am enghreifftiau.

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 19)

Parwch y lluniau â'r brawddegau.

Disgrifiad o'r llun: Dyn ifanc a dyn hŷn yn eistedd ar soffa ac yn siarad.

Disgrifiad o'r llun: Menyw hŷn yn garddio.

Disgrifiad o'r llun: Amrywiaeth o fwydydd iach.

Disgrifiad o'r llun: Dau berson wrth wal ddringo.

Siarad am deimladau.

Cadw'n brysur.

Gwneud pethau sy'n eu gwneud nhw'n hapus.

Deiet a maeth.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 20)

Parwch y lluniau â'r brawddegau.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn gwneud ymarfer corff.

Disgrifiad o'r llun: Pobl mewn dosbarth paentio.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn gorwedd ac yn ymlacio.

Gwneud ymarfer corff.

Cael digon o orffwys.

Dysgu sgiliau newydd.

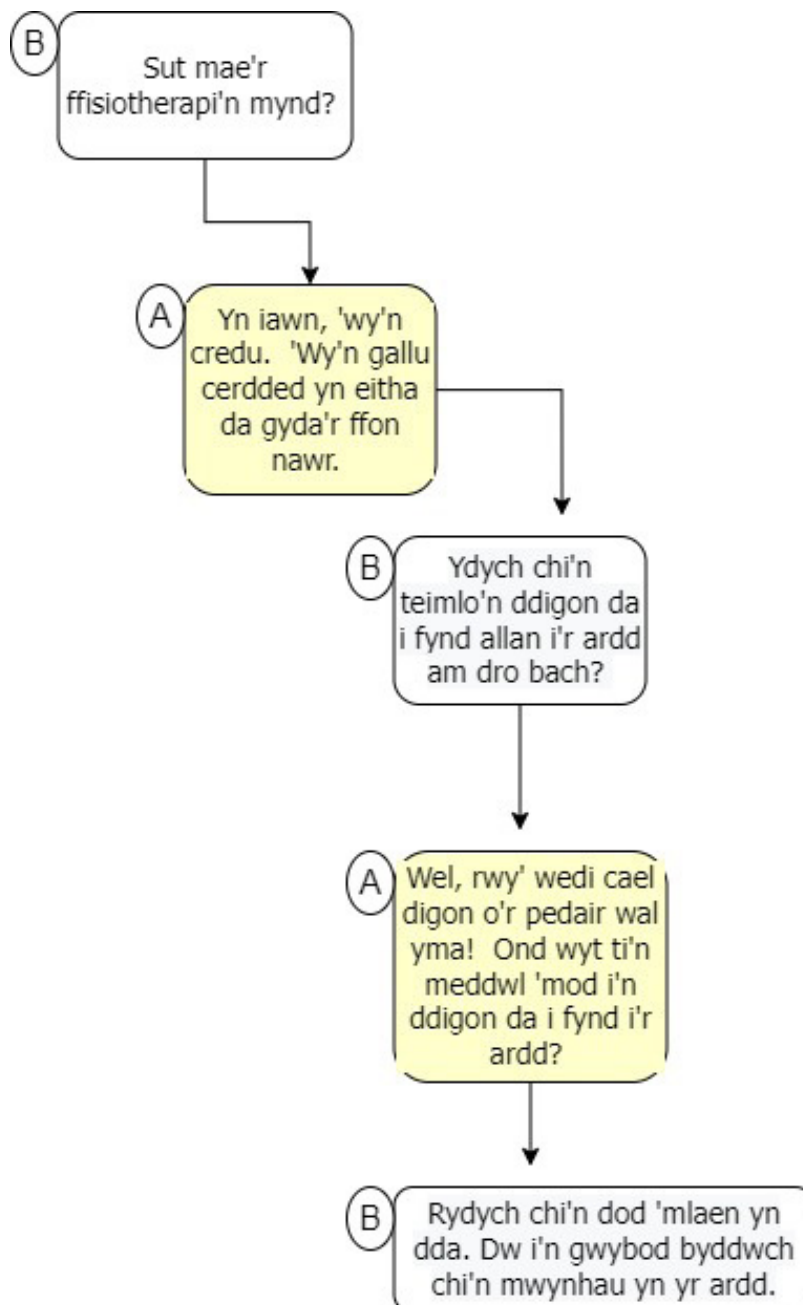
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 21 & 22)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wyllo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mr Evans a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mr Evans = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

(Gweithgaredd) (Sgrîn 23)

Parwch y lluniau â'r brawddegau.

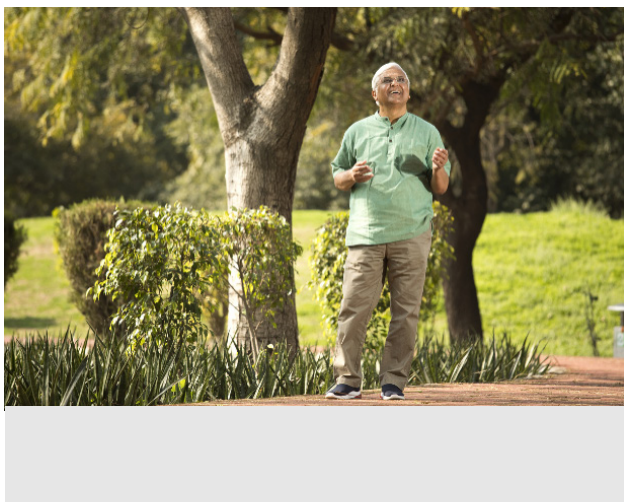
Disgrifiad o'r llun: Dyn yn arogli blodyn.

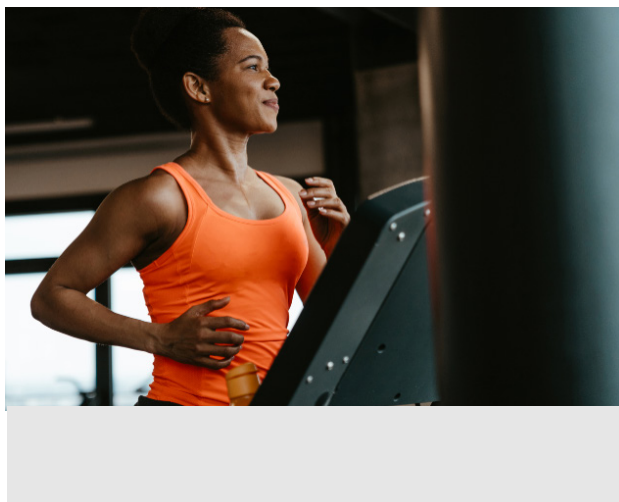
Disgrifiad o'r llun: Dyn yn gwenu.

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn cerdded yn y parc.

Disgrifiad o'r llun: Menyw yn y gampfa.

defnyddio'r synhwyrau

amgylchedd da

ymarfer corff

helpu gyda hyder a hunan-barch

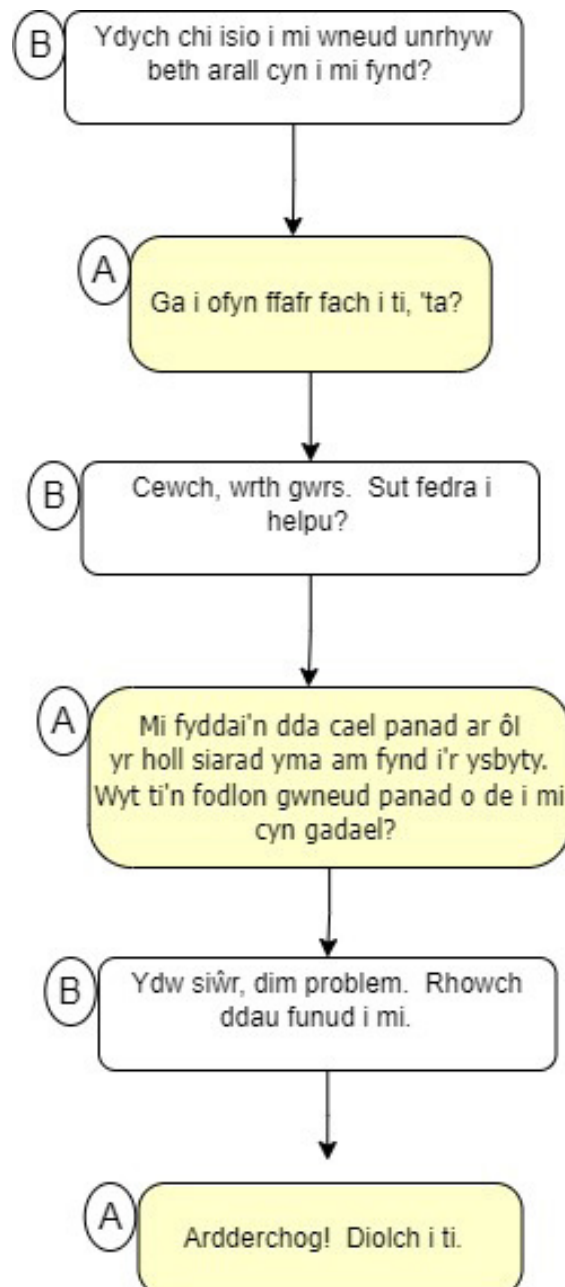
Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 24, 25, 26)

Ewch i Borth Adnoddau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol neu lwyfan eich coleg i wylïo'r fideo ar ffurf hygyrch.

Sgwrs rhwng Mrs O'Sullivan a'r gofalwr mewn cartref gofal.

Mrs O'Sullivan = Person A

Gofalwr cartref gofal / Prentis = Person B

(Sgrîd 27)

Sut gallai'r gofalwr fod wedi gwneud yn well yn y ddeialog gyda Mrs O'Sullivan?
Darllenwch yr ateb.

Mae'n beth da fod y gofalwr yn helpu Mrs O'Sullivan i yfed digon. Er hynny, gallai fod wedi annog Mrs O'Sullivan ei hun i wneud y baned o de, gan gynnig help tasai angen. Mae'n bwysig annog cleientiaid i wneud pethau drostyn nhw eu hunain pan yw'n bosib. Mae hynny'n helpu cleientiaid i fod yn annibynnol. Mae hefyd yn dda i'w teimlad nhw o hunan werth.

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 28)**Diolch i Alzheimer's Society am ganiatâd i ddefnyddio'r fideo.**

Darllenwch y trawsgrifiad yma yn Saesneg sy'n trafod Dementia. Mae Linda yn siarad am y pethau sydd wedi helpu ei llesiant hi ers iddi gael diagnosis. Bydd cwestiynau yn dilyn.

It took me about two years for my diagnosis.

I had an MRI scan, and that's when it was definitely diagnosed as vascular dementia.

I was in quite a low state of mind at that time, because I thought "Oh, I don't know if I want to talk to anybody about it." And when you do talk to people they want to start controlling your life and want to start doing things for you that you know you can still do.

The consultant referred the Alzheimer's Society to me and they came to visit, they do art classes, they do the memory cafe, they do choir and I did laugh because I said, "I can't sing to save my life, I've never sung!" And I said, "I'm no good at art, I can't even do a straight line" But she said, do come to the memory cafe.

And that's how I started with the Alzheimer's Group. And so I went to the choir and I Just loved it. I really, really loved it. Even though I can't sing, I don't care now.

If you spend time with people with dementia...they don't try and help you finish their sentence, but they give you time to finish your sentence.

It's like a community, and we give each other support as well as our carers. I know that my husband as my supporter he gets a lot of care, he knows where to go if there's a problem.

It's like a safe haven for us. I never think now "Why me?" I think I've got a better life now I do much more through the Alzheimer's Society. I do things I would never have done before. I've got a higher quality of life now, than what I would have had if I hadn't have joined the Alzheimer's Society.

It's not all doom and gloom. A lot of us can live for quite a few years and have a really good quality of life. Just by having that knowledge, will help us, and help people to remember that we're a person.

Underneath all this we're still a person.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 29)

Yn ôl Linda, beth sydd wedi helpu ei llesiant ers iddi gael diagnosis o dementia?
Ysgrifennwch y geiriau cywir yn y bocsys cywir. Mae tri yn gywir a thri yn anghywir.

CYWIR**ANGHYWIR**

Aros gartref bob dydd.

Cadw'n brysur.

Diddordebau newydd.

Gadael i bawb arall wneud pethau iddi.

Cymdeithasu gyda phobl eraill.

Yfed alcohol.

(Sgrîn 30)

Ardderchog! Rydych chi newydd ddefnyddio'r sgil arbennig yna o symud rhwng dwy iaith, gan ddarllen sgript yn Saesneg ac ymateb yn Gymraeg. Gwych!

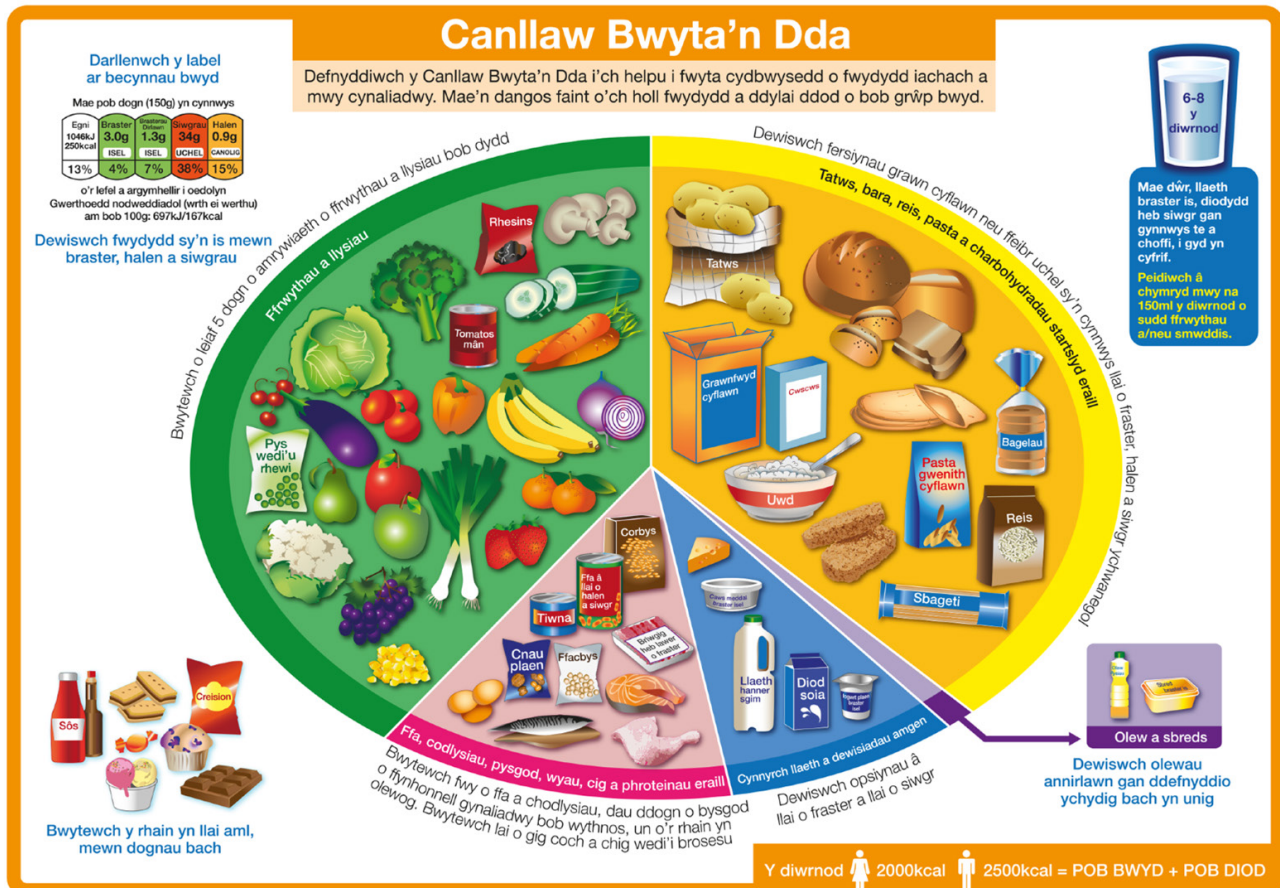

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn gwenu.

(Sgrîn 31)

Diolch i Lywodraeth Cymru am ganiatâd i ddefnyddio'r graffeg.

Edrychwch ar y canllaw cenedlaethol (*national guideline*) yma.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 32)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys addas.

CYWIR**ANGHYWIR**

Mae angen bwyta o leiaf 2 ddogn
(*portion*) o ffrwythau neu lysiau bob dydd.

Mae angen bwyta o leiaf 5 dogn o
ffrwythau neu lysiau bob dydd.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 33)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys addas.

CYWIR**ANGHYWIR**

Dylen ni yfed 1-3 gwydraid o ddiod bob dydd.

Dylen ni yfed 6-8 gwydraid o ddiod bob dydd.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 34)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys addas.

CYWIR**ANGHYWIR**

Dylen ni fwyta o leiaf dau ddogn o
bysgod bob mis.

Dylen ni fwyta o leiaf dau ddogn (*portion*)
o bysgod bob wythnos.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 35)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys addas.

CYWIR

ANGHYWIR

Mae'n bwysig bod pawb yn dilyn y
canllaw bwyta'n iach, yn cynnwys pobl â
diabetes.

Dydy'r canllaw bwyta'n iach ddim yn
addas ar gyfer pawb, er enghraifft pobl â
diabetes.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 36)

Ysgrifennwch y brawddegau yn y bocsys addas. .

CYWIR**ANGHYWIR**

Mae bwydydd sy'n uchel mewn braster (*fat*), halen a siwgr yn hanfodol ar gyfer iechyd.

Mae carbohydradau fel tatws, bara, reis, pasta yn hanfodol (*essential*) ar gyfer iechyd

(Sgrîn 37)

Rydyn ni wedi ystyried bod amrywiaeth o bethau'n gysylltiedig â llesiant cleientiaid, fel deiet iach, ymarfer corff, bod yn annibynnol a dysgu sgiliau newydd. Beth ydy'r enghreifftiau gorau rydych chi wedi eu gweld o hybu llesiant cleientiaid? Pam roedd y rhain yn enghreifftiau da? Meddyliwch am hyn am rai munudau neu beth am drafod gyda'ch cydweithiwr?

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 38)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

"Personal care is help given to elderly or infirm people with essential everyday activities such as washing, dressing and meals."

"Gofal personol ydy _____ sy'n cael ei roi i bobl oedrannus neu fethedig gyda gweithgareddau hanfodol bob _____ fel ymolchi, _____ a phrydau _____."

help

dydd

gwisgo

bwyd

(Gweithgaredd) (Sgrîn 39)

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg bob tro.

cael cawod / bath

mynd i'r toiled / defnyddio comôd

gwisgo a dadwisgo

eillio

having a shower / bath

going to the toilet / using a commode

dressing and undressing

shaving

(Gweithgaredd) (Sgrîn 41)

Darllenwch yr enghreifftiau.

Gofalu am y traed

Gofal gwallt

Brwsio dannedd

Symud yn y gwely i osgoi
briwiau pwyso (*pressure
ulcers*)

Glanhau teclynnau clywed
(*hearing aids*)

Trawsgrifiad o'r fideo (Sgrîn 42)

Wnaethoch chi sylwi ar y term am '*briwiau pwyso*' neu 'pressure ulcers' ar y dudalen ddiwethaf? Darllenwch i ddysgu mwy amdany'n nhw.

Mae *pressure ulcers* yn broblem gyffredin sy'n codi gyda phobl sy'n derbyn gofal. Y term Cymraeg ydy briwiau pwyso.

Mae briwiau pwyso'n golygu bod rhannau o'r croen a'r meinweoedd (*tissues*) dan y croen yn cael niwed ac yn mynd yn boenus. Mae briwiau pwyso'n digwydd achos bod llawer o bwysau (*pressure*) ar rannau o'r corff neu lawer o ffrithiant (*friction*).

Mae nifer o bethau'n gallu achosi hyn. Er enghraifft, mae briwiau pwyso'n gallu digwydd pan fydd cleifion yn gorwedd yn y gwely am gyfnodau hir neu'n eistedd ar gadair am amser hir.

Mae pedwar prif gam yn y broses o ddatblygu briwiau pwyso.

Os dydyn ni ddim yn cadw llygad ar y briwiau pwyso ac yn gwneud rhywbeth amdany'n nhw, mae'r problemau'n gallu tyfu'n rhai difrifol iawn.

Er enghraifft, maen nhw'n gallu achosi sepsis sy'n beryglus.

Os ydyn ni'n sylwi ar friwiau pwyso ar groen claf, mae'n bwysig iawn dweud wrth aelodau eraill o staff.

Un ffordd o osgoi cael briwiau pwyso yw bod y claf yn symud ychydig yn y gwely neu yn ei gadair yn rheolaidd. Os nad yw'r claf yn gallu symud ei hun, bydd angen help arno i symud.

Efallai eich bod chi wedi dysgu am friwiau pwyso'n barod fel rhan o'ch cwrs prentisiaeth. Os dydych chi ddim yn gwybod llawer amdany'n nhw, beth am ofyn am fwy o wybodaeth yn eich lle gwaith neu'r coleg?

(Gweithgaredd) (Sgrîn 43)

Dewiswch yr ateb cywir.

Mae gorwedd yn y gwely heb symud yn gallu achosi briwiau pwyso.

☐

Mae deiet iach yn achosi briwiau pwyso.

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 44)

Dewiswch yr ateb cywir.

Mae briwiau pwyso'n niwsans ond byth yn beryglus.

☐

Mae briwiau pwyso'n gallu troi'n beryglus.

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 45)

Dewiswch yr ateb cywir.

Mae saith cam yn y broses o ddatblygu briwiau pwyso.

☐

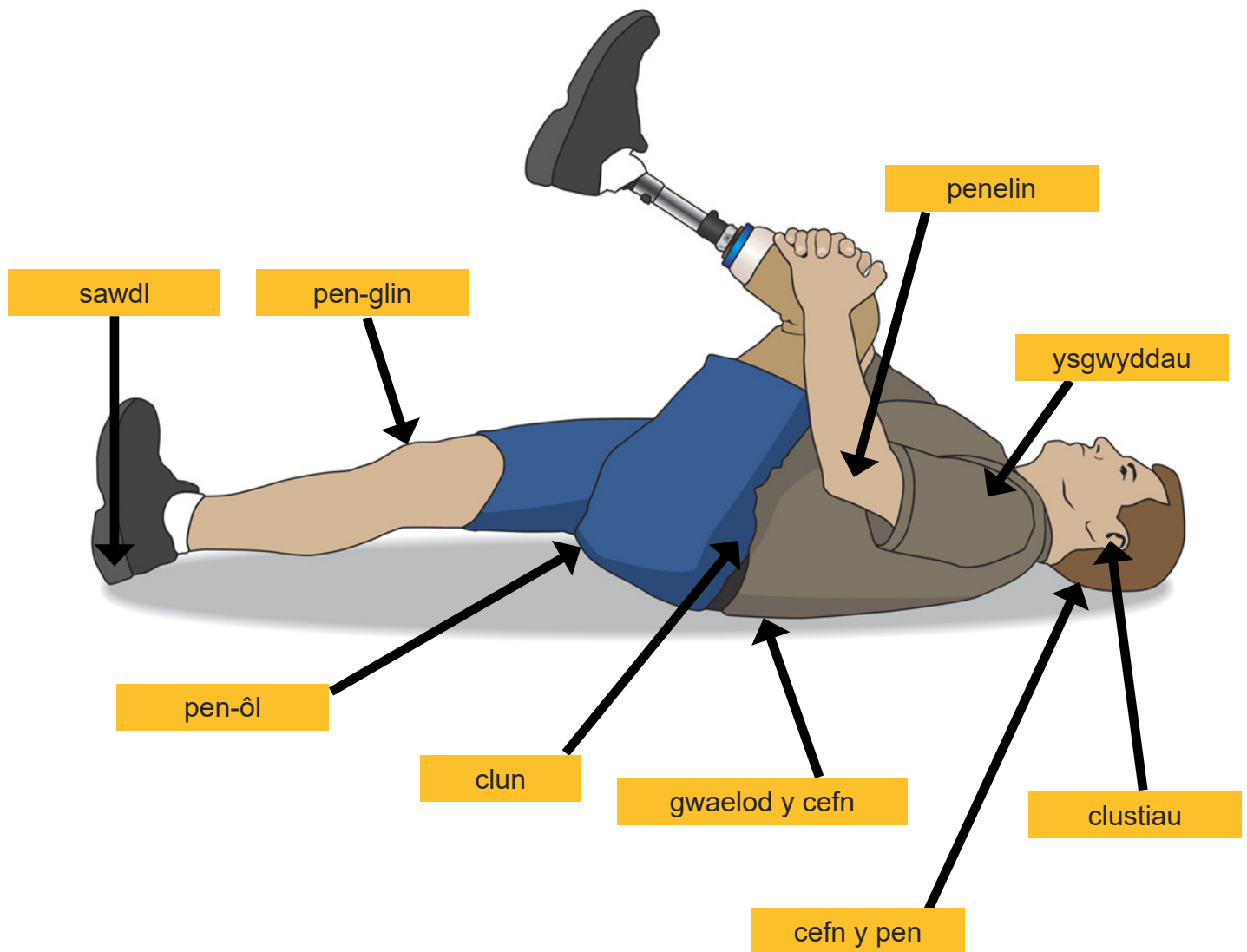
Mae pedwar cam yn y broses o ddatblygu briwiau pwyso.

☐

(Gweithgaredd) (Sgrîn 46)

Edrychwch ar y llun yma.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 47)

Parwch y geiriau Cymraeg a'r rhai Saesneg.

cefn y pen

clust(iau)

ysgwydd(au)

penelin

gwaelod y cefn

*back of the head**shoulder(s)**bottom of the back**ear(s)**elbow*

(Gweithgaredd) (Sgrîn 48)

Parwch y geiriau Cymraeg a'r rhai Saesneg.

clun

pen-glin

sawdl

pen-ôl

*hip**heel**knee**buttocks*

(Sgrîŋ 49)

Darllenwch yr enghreifftiau.

clun

cefn

sawdl

pen-glin

(Sgrîŋ 50)

Darllenwch yr enghreifftiau.

penelin

ysgwydd

clust

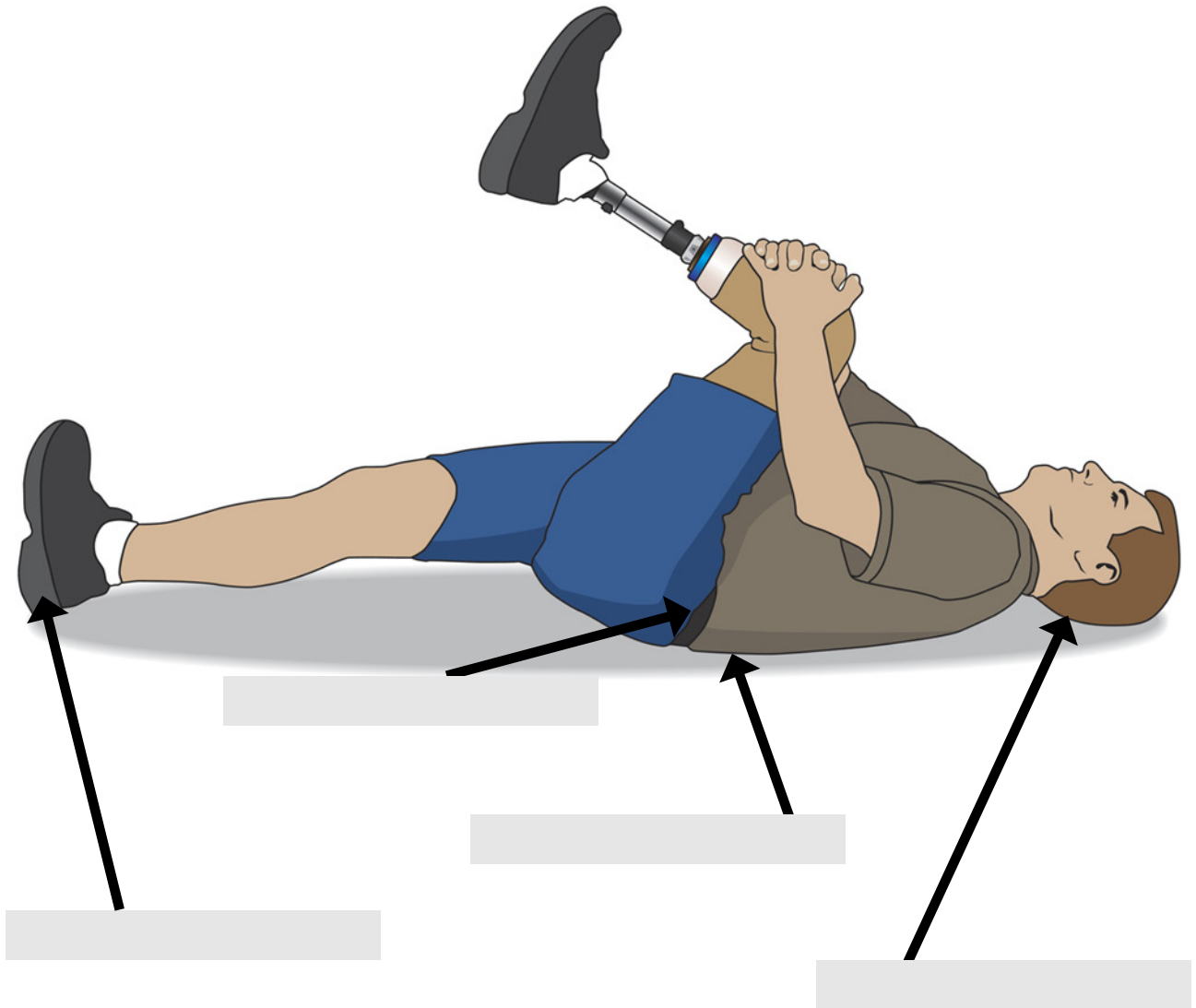

pen-ôl

(Gweithgaredd) (Sgrîn 51)

Labelwch y llun.

Geiriau

clun

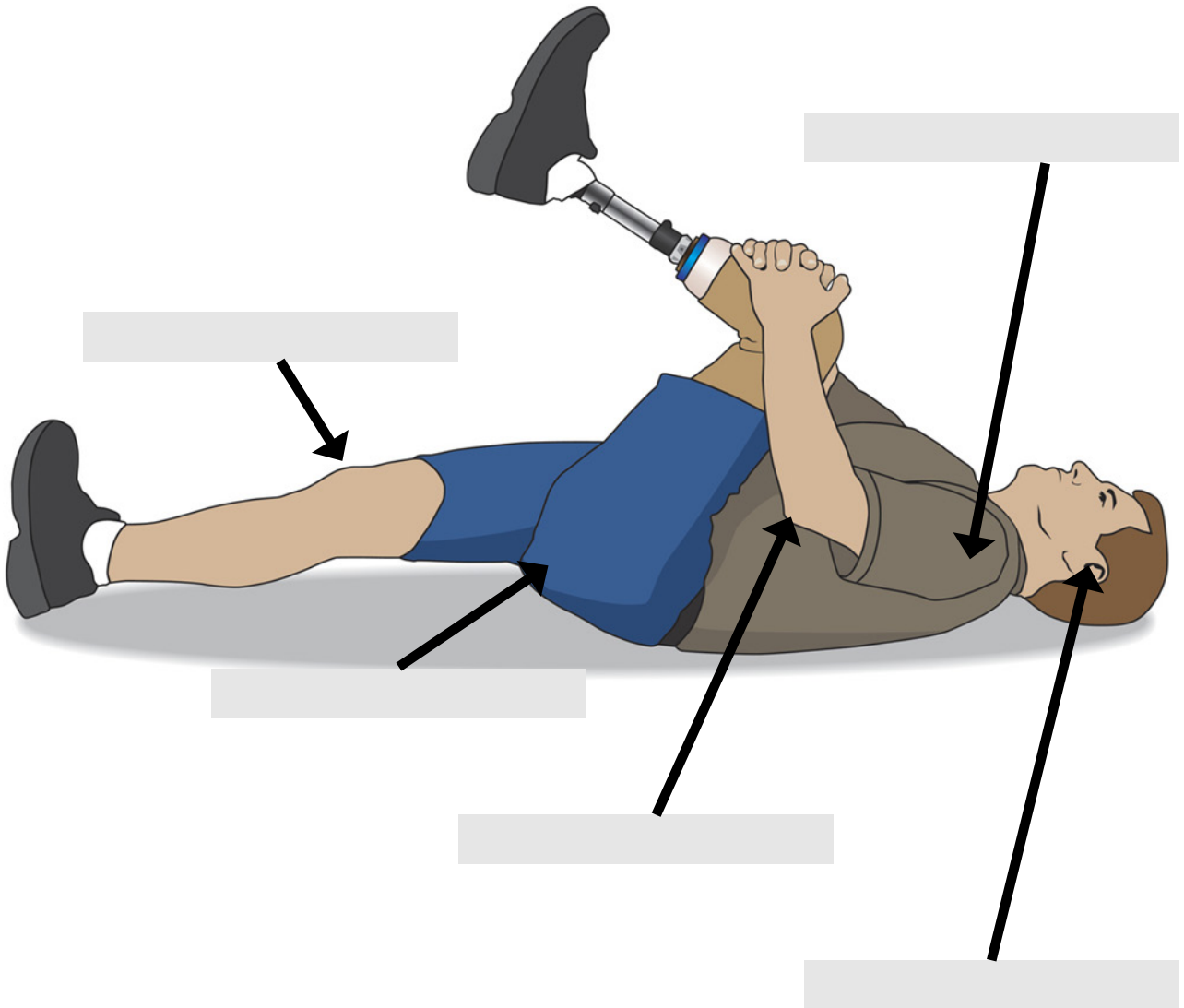
cefn y pen

gwaelod y cefn

sawdl

(Gweithgaredd) (Sgrîn 52)

Labelwch y llun.

Geiriau

ysgwyddau

clustiau

penelin

pen-ôl

pen-glin

(Gweithgaredd) (Sgrîn 53)

Parwch y brawddegau â'r lluniau cywir.

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn baglu dros ceblau.

Disgrifiad o'r llun: Goleuadau yn hogian o'r nenfwd.

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn gwisgo esgidiau.

Disgrifiad o'r llun: Dyn yn cael prawf llygaid.

Symudwch unrhyw geblau trydan allan
o'r ffordd.

Gwnewch yn siŵr bod golau da ym mhob
ystafell.

Gwisgwch esgidiau cadarn.

Gwnewch yn siŵr eich bod yn cael prawf
llygaid yn rheolaidd.

(Gweithgaredd) (Sgrîn 54)

Dewiswch y geiriau cywir i lenwi'r bylchau.

A: Rydych chi'n dweud eich bod chi'n poeni am gwmpo, Sue.

B: Wel, ydw, Rhys. Dw i'n deall ei bod hi'n helpu os dw i'n cadw'n iach, wrth gwrs, felly dw i'n mynd i ddosbarth _____ ysgafn bob wythnos.

A: Syniad ardderchog, Sue. Mae'n bwysig hefyd gwirio a oes sgil-ffeithiau (*side-effects*) gyda'ch _____ (*medication*). Gofynnwch i'ch _____ os nad ydych chi'n sicr.

B: Mi wna i hynny. Diolch, Rhys.

A: A beth am eich _____ a'ch sliperi, Sue? Mae angen gwneud yn siŵr eu bod nhw i gyd yn ffitio'n dda.

B: Wel, maen nhw'n ffitio'n dda ond mae fy sliperi i'n hen. Bydda i'n well i mi brynu rhai newydd, efallai. Diolch am y _____, Rhys.

ymarfer corff

meddyginiaeth

doctor

esgidiau

cyngor

(Sgrîn 55)

Dychmygwch eich bod chi'n rhoi cyngor i gleient am sut i osgoi cwmpo. Sut byddech chi'n trafod y pethau hyn gyda nhw?

Ceblau trydan ar hyd y llawr

Carped / Rug â'r ochrau wedi troi

Sbectol

(Sgrîn 56)

Dychmygwch eich bod chi'n rhoi cyngor i gleient am sut i osgoi cwmpo. Sut byddech chi'n trafod y pethau hyn gyda nhw?

Botel o dabledi

Esgidiau

Golau gwael

(Sgrîn 57)

Nawr mae'n amser i feddwl. Ystyriwch beth ydych chi wedi'i ddysgu yn yr uned yma. Pa eiriau newydd ydych chi wedi eu defnyddio? Beth am wneud nodyn o'r rhai pwysicaf a mynd ati i'w defnyddio gyda'ch cleientiaid a'ch cydweithwyr? Ewch amdani!

Disgrifiad o'r llun: Bylb golau.

Da iawn am gwblhau Uned 6 - Iechyd a Gofal.

Llongyfarchiadau!

Rydych chi wedi cwblhau Uned 6. Rydych chi wedi ymarfer:

- gofyn ac ateb cwestiynau
- cywair iaith – defnyddio ‘ti’ a ‘chi’
- dysgu geirfa allweddol
- trafod llesiant cleientiaid
- trafod deiet a maeth
- trafod gofal personol

Ardderchog! Daliwch ati!